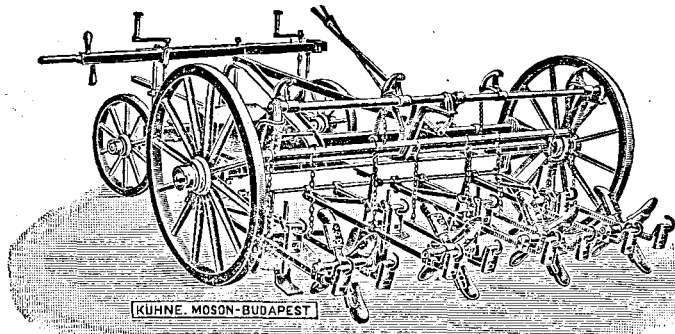

ERDÉLYI GAZDA

XL. ÉVFOLYAM.

KOLOZSVÁR, 1908. Március 8.

10. SZÁM.

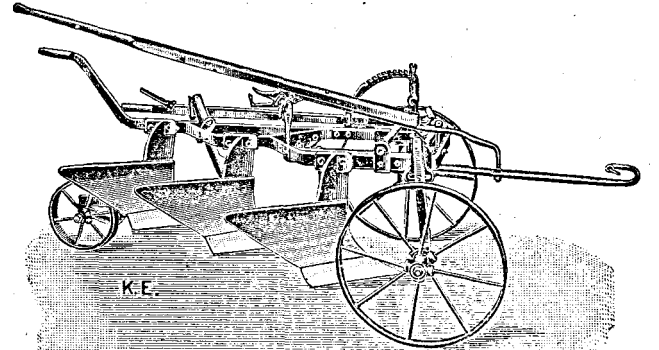
KÜHNE, MOSON-BUDAPEST

KÜHNE E. hazánk legrégebbi mezőgazdasági gépgyárában — **Mosonban**

elismert gondos kivitelben készülnek: Egy- és többvasu acélekék. Rét- és szántóföld-boronák. Mélyítő- és porhanyító eszközök a tavasi szántás helyettesítésére.

„Mosoni Drill“

sorvetőgépek.

K.E.

Uj! „Econom“ műtrágyaszórók
Burgonyamivelő eszközök
Laass-féle répakapáló-gépek
Osborne-Aratógépek

1672

Főraktár: Fiókraktárak
Budapest, Temesvár és
VI., Váci- Debreczen.
körút 57a.

Jutalmazó mellekipar gazdák számára

Homokból és cementből mindenki szakismeret nélkül előállíthat homoktöglákat, cement-födécserepeket, csöveket csafornázásra, alagsövezeket, padlólapokat, itató vályukat stb.

Felette egyszerű gyártás kipróbált gépeinkkel és formáinkkal.

Kívánatra ingyen küldjük 82-es számú árjegyzékünket. Könnyen érthető használati utasítást minden géphez adunk. Üzem berendezéshez oktatót küldünk, kívánatra állandóan is. — Levelezés magyar nyelven.

Különlegességi gépgyár homok értékesítésére

LEIPZIGER CEMENTINDUSTRIE Dr. Gaspary & Co.

MARKKRANSTÄDT bei Leipzig.

Homokvizsgálat, próbafeldolgozás, minták ingyen.

Legnagyobb gyár a maga nemében

270 munkás
95 szabadalom stb.

Törlesztő kölcsönök.

Az Erdélyrészi Magyar Jelzálog Hitelbank

Részvénytársaságnál

Kolozsvárott, Rózsa-utca 1. sz. (emelet.)

igen előnyös feltételű törlesztő kölcsönök kaphatók föld-birtokok és városi bérházakra.

Kölcsönkérvényekhez melléklendők: a legutóbbi hitelesített telekkönyvi kivonat és a hitelesített kataszteri birtokiv. — Bérházaknál a telekkönyv, házberadó vallomás hitelesítve és az épület vázrajza. — Kölcsönök 400 koronától kezdődőleg bármily magas összegig kaphatók. — Becslési költség csak nagy összegű kölcsönöknél számíttatik, kisebbeknél az eljárás díjmentes. — Ügynökök közvetítésére nincs szükség, miután mindennemű felvilágosítással készséggel szolgál az

Igazgatóság.

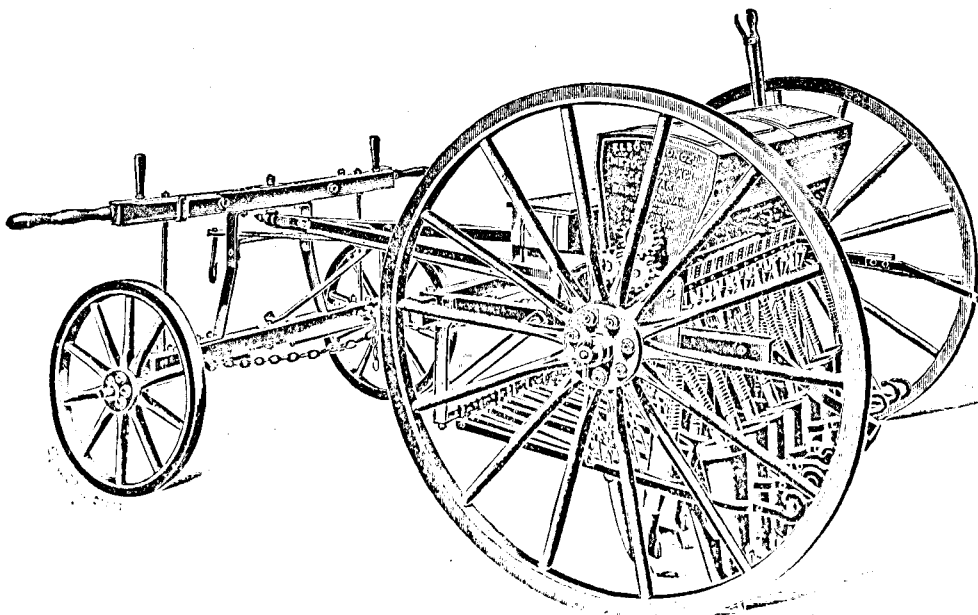
Hivatalos órák d. e. 9—1 óráig.

1501

Gyors és olcsó lebonyolítás.

ELŐNYÖS FELTÉTELEK.

Teljes 100-as árfolyam.

Szabadalmazott LOSONCZI DRILL

a legjobb sorvetőgép!

Tolókerékrendszer

alsó- és felsővetésre.

Tessék leírást és ajánlatot kérni!

— Gazdáknak kedvező fizetési feltételek. —

Első

Losonczy Mezőgazdasági Gépgyár

Basch és Tarján mérnökök Losoncz.

ERDÉLYI GAZDA

AZ E. G. E. TAGJAI INGYEN KAPJÁK
ELŐF. ÁR: 1 ÉVRE 12 KOR., 1/2 ÉVRE 6 K.,
1/4 ÉVRE 3 KOR., EGY SZÁM 24 FILLÉR.

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET-, ERDÉLYRÉSZI GAZDASZTI EGYESÜLET
ÉS AZ ERDÉLYRÉSZI KERTÉSZETI EGYESÜLET HIVATALOS KÖZLÖNYE.
MEGJELENIK MINDEN VASÁRNAP.

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓHIVATAL:
KOLOZSVÁR, ATTILA-UTCA 10. SZÁM.
MINDEN KÜLDEMÉNY ODA INTÉZENDŐ.

TARTALOM:

Önálló eredeti cikkek:

Néhány szó a tejről és a szarvasmarha tenyésztési egyesület alakításáról. <i>Jakab László.</i>	127
Bikakiállítás Székelykeresztúron. <i>Czirmes Bálint.</i>	129
A csukamájolaj befolyása a tüdővésztes sertések egészségére.	131
Tárca:	
Tarlózás a németországi tanulmányutról. <i>Léssai Ferencs.</i>	128
Kisebb szakközlemények:	
A gyümölcsfák karózása.	132
Irodalmi szemle:	
Jegyzéknapló.	132
Kormányintézkedések:	
Uj otthonok. — A hernyók pusztítása és a hasznos állatok védelme. — Gyümölcsészeti tanfolyamok. — Faeladás.	132
Vegyes közlemények.	133
Miratóások.	

Néhány szó a tejről és a szarvasmarha tenyésztési egyesület alakításáról.

Közelebről a kolozsvári „Ellenzék” című napilapban „A tejről”, „Ismét a tejről”, „Még valami a tejről” stb. címek alatt több közlemény jelent meg, melyek során egy „Szarvasmarha Tenyésztési Egyesület” alakításának kérdése is felvetetett és az e célból közreadott alapszabály-tervezetet utóbbi számában az „Erdélyi Gazda” is közölte.

Az ügy — melynek fellendítése érdekében a fent említett közlemények a közönség tájékoztatására közreadottak, — olyan fontos, hogy annak további megbeszélése és őszinte támogatása elől sem a termelőknek, sem a fogyasztóknak nem volna szabad kitérni, nekem pedig, aki a most felvetett ügyeknek immár huszonnégy év óta vagyok itt szó-szója, egyszerűen nem szabad, nem lehet.

A tejről, a tejkezelésről és a hiányosan kezelt vagy beteg tehenektől eredő tejnek az emberi egészségre való ártalmasságáról mondottakat általában helyeseknek és kevés kivétellel bebizonyított adatoknak kell tekintelnünk, de éppen a cél tekintetéből nagy hiba, hogy ezek a közlemények nem egy hivatásos szakember tollából eredtek és nem mint rendszerbe szedett és a forrásokra hivatkozó tanulmány láttak napvilágot. Mert így, ahogy ezek a különböző forrásokból kikapkodott adatok közre jutottak, egyrészt hiányosságuk, másrészt rendezetlenségük fogva még a művelt olvasóra sem bírhatnak a meggyőző hatással, amelyre az ügy érdekében szükség volna éppen most, mikor Kolozsvár fogyasztó közönségének valóban nagy érdekeiről s ezeknek jobbra vagy balra való eldőléséről van szó. Az persze magától következik, hogy az ilyen konstrukciójú közlemények szaklapban nem közölhetők, ami ismét az ügy rovására megyen, egyrészt, mert az érdekeltek egyik csoportja, t. i. a termelőosztály komolyan nem foglalkozhatik a kérdéssel, másrészt, mert az érdekeltek másik főcsoportja t. i. a fogyasztó-osztály azt hiszi, hogy az ügy az ő szempontjából minden vonatkozásában ki van merítve. Pedig nincsen.

Igy ismétlődik aztán naponta az a furcsa jelenség, hogy az ügyet nem az ellenzők, hanem a támogatók tulságos jóakarata temeti el. A minden jóért lelkesedő, humánus, fennkölt gondolkodó emberek sokszor ön magukat is csalódásba ringatják s nem látván, de nem is keresvén egyéniségük gyengeségeit, mint a hősök a csatatéren, ezer veszély között futnak a dicsőséges hősi — halálba, pedig céljuk nem a halál, hanem a csatának megnyerése és az ügynek — melyért küzdenek — diadalra juttatása.

Az őstermeléssel foglalkozó gazdaosztály azonban nem lehet ilyen idealista; hamar ki-gyógyítja őt ebből a tapasztalat és a gyakorlati élet kérielhetlen logikája. Ide realitás kell, mert itt tényekkel és eredményekkel kell számolni. Ha bizonyos tények nem azt eredményezik, amit a gazda azokból jogosan várhat, akármilyen szépen énekelnek a pacsirták és akármilyen busan bugnak a vadgalambok, le lesz vágva a zöld vetés és ki lesz irtva az erdő. És ennek így kell történni, mert a magyar gazda termelésének aránya, minősége és végső eredménye nem más, mint Magyarország termelésének a nemzetközi gazdasági viszonylatokban való kisebb vagy nagyobb térfoglalása és az ország minden rendű és rangú s bármely kereseti ághoz tartozó fiai, polgárai stb. jólétének az ősforrása.

Igy lévén meggyőződve, én mindenkor nagy elővigyázattal szóltam az őstermelés kérdéséhez és még olyankor sem helyeseltam a kérdéseknek élére való állítását, mikor azoknak elejtése kézzel foghatólag ártalmára vált az őstermelésnek. Tudtam, hogy a magyar gazdának vérében van a maradiság és ezt onnan csak a szervezet átalakítása után lehet kiűzni. Az értelem, a szorgalom és a takarékoság fejlesztése által. Ehhez azonban nem elég a jóakarata és a lelkesedés, hanem ide igazi szaktudás is kell.

Ismerni kell a gazdák gondolat-világát, életviszonyait és minden a gazdasági termelést érintő kérdést a legapróbb részletességig, éppen úgy, amiként ismerni kell az orvosnak az emberi vagy állati szervezet minden sejtjét, mielőtt orvos lenne. Aki ilyen ismeretek nélkül fog tollat a kezébe, azért, hogy a magyar gazda termelési viszonyaiban változást hozzon létre, kontár munkát végez és nem tudja, hogy használ-e avagy árt az ügynek.

A szóban levő közlemények közül a három elsőben azokra a hátrányokra mutat rá a cikk írója, amelyek a kellő ellenőrzés nélkül forgalomba hozott és egyebekben is rossz, piszkosan kezelt tej fogyasztása után érhetik a fogyasztókat, főképpen, ha az ilyen tejet nyersen, megfelelő utókezelés (Pasteurizálás, sterilizálás) nélkül fogyasztják. A közlemények első konklúziója az, hogy a Kolozsváron már megalakított és működő „Első kolozsvári központi Tejcarnok-Szövetkezet”-et karolja fel a fogyasztó közönség, mert ezáltal sok veszélytől óvja meg magát és a gyermekeket.

A második következtetés az, hogy a dr. Szentkirályi Ákos és dr. Losonczy Ernő által a tej forgalomba hozatalának rendezése tárgyában szövegezett szabályrendeleti tervezetet Kolozsvár város törvényhatósági bizottsága fogadja el. A harmadik pedig az, hogy a kolozsvári és Kolozsvár vidéki gazdák alakítsanak egy Szarvasmarha-tenyésztési egyesületet.

— Jobb és —
megbízhatóbb

— magvakat —

nem is ajánlhatunk,
— mint a minőket —

33 év óta

Mauthner

Ödön

cs. és királyi udv. szállító
magkereskedésében

BUDAPESTEN

VII., Rottenbiller-u. 33. sz.

IV., Kossuth Lajos-utca 4. sz. kapható.

Árjegyzék kívánatra ingyen és
bérmentve. 1002

MAGYAR

Gazdasági és kerti

MEZŐGAZDÁK MAGVAK

SZÖVETKEZETE

legjobb beszerzési forrása.

Az első következtetést, vagy mondjuk: kérést, feltétlenül támogatandónak tartom úgy a termelő gazdák, mint a fogyasztók érdekében. Végre is minden olyan esetben, mikor a termelők, a legcsekélyebb megterhelhetőség és kockázat nélkül biztosíthatnak a maguk részére egy olyan elárusító központot, melyben a tisztességes üzleti haszon mellett a fogyasztó közönség egészségügyi követelményei is teljes kielégítésre és megfelelő méltánylásra találhatnak: az erők és érdekek egyesítése erkölcsi kötelesség. Különösnek talánám tehát, ha a kolozsvári és Kolozsvár vidéki kisebb és nagyobb tejtermelő gazdák a fogyasztókkal együtt nem karolnák fel a megalakított tejszarnok szövetkezetet és nem törekednének megfelelő számú részvényeket jegyezni.

Ez a jelenség a mi viszonyaink mellett a termelő gazdák részéről a saját elsőrendű érdekeik figyelmen kívül hagyása mellett a fogyasztó közönség érdekeinek teljes mellőzése, a fogyasztók részéről pedig nagy könnyelműségre, hogy ne mondjam: élehetlenségre mutatna.

A második következtetés, illetőleg törekvés megvalósítása szintén szükséges, de nagyobb körültekintést és mélyebb megfontolást igényel, mint a milyen a hevenyészve összeirt cikkekből előtűnik. Csak néhány sort idézek e nézetem bizonyítására: „a város területén tejet, illetve tejtermékeket csak hatósági engedéllyel bíró egyének hozhassanak forgalomba“ . . . „A fejős állatok hatóságilag megvizsgálandók“ . . . „Oly házból, hol ragályos betegség van (milyen ragályos betegség, állati vagy emberi?) tejet és tejterméket behozni és elárusítani nem szabad“ . . . „A tehéntejnek legalább 3 gramm, (talán %-ék) a bivalytejnek 7 gramm (%-ék) zsirtartalma kell legyen“ . . . stb.

Ezek a feltételek így szárazon odavetve nagyon alkalmasok arra, hogy a termelő gazdákat gondolkodóba ejtsék és ne csodálkozzék azon senki, ha a mi hóstáti atyáinkfiak sértő állításokkal és kicsinyítő jelzőkkel tarkázott szólamu levélbe foglalják aggodalmait a jelzett törekvésekkel szemben. Hiszen a cikkből egyáltalán nem tűnik ki, hogy kire vagy kikre vonatkoznék pl, az első idézet?

Én úgy értem, hogy nem csak a közvetítőre, az elárusítóra, hanem a *termelő* elárusítóra is. Ez pedig nagy dolog ám mifelénk.

De a kevésbé jártas fogyasztónak is megakad a szeme a cikkekben található egyik-két kifejezésen. Például: . . . „Hogy régebben a tej nem volt olyan veszedelmes, mint ma, mikor a tejkereskedelem ellenőrzés nélkül egy pár ember kezében van, annak oka abban található, hogy régebben minden termelő külön-külön, tehenei tejét az egyes családoknak szállította, tehát a gümőkóros tehének tejjével csak egyes családok lettek megfertőzve. Ma pedig mikor egy pár tejkereskedő minden ellenőrzés nélkül egy pár ezer liter tejet vásárol naponként meg s azt minden ellenőrzés nélkül összekeverve egyenlősíti, a tüdőgümőkór, tüdővész, sorvadás terjesztését nagyban üzi“ . . . stb. és tovább: . . . „hiszen összes gépeink egész napi *termelési* képessége alig üti meg a 4000 litert“ . stb.

Hát aztán a gyermekéért s önmagáért is aggódó szegény anya és családapa, aki pl. az „Első Kolozsvári Központi Tejszarnok“-ból ma még nem tud tejet kapni, mert vagy olyan messze lakik, hogy nem küldik el hozzá. vagy pedig nem kap, mert nincsen a csarnoknak annyi teje, hogy az összes megrendelőknek adhatna (ami tényleg meg is történt már) — mit tegyen most?

Tépelődjön, remegjen vagy hagyjon fel a tejfogyasztással?

Helyes, hogy egy másik cikkben megvan írva erre a felelet, hogy a tejet csak felfőzve kell fogyasztani, akkor az ártalmas csirák megsemmisülnek benne. A másik módzat, t. i. az, hogy jó tejét küldje be a fogyasztó a tejszarnokba és ott 6 fillér ellenében pasteurizálják, egyrészt igen költséges, másrészt igen körülményes.

Igy gondolkozik a fogyasztó, de mit szóljanak azok a termelő gazdák, akik ma még talán másfelé vállalt kötelezettségeik, vagy más okok miatt nem szállíthatják a termelt tejet a tejszarnoknak? Hát az általuk nagy költséggel termelt tejet már csak reszketve aggodalmakkal eltelve lehet fogyasztani? Ez már kivétel nélkül értéktelen, sőt veszélyes kotyvalék?

Nem így, nem ilyen módon gondoltam és gondolom én a termelő gazdákat és a fogyasztóközönséget a kétségtelenül jó ügynek megnyerni. Tulzásokra nincsen itt szükség, hiszen a kolozsvári intelligens fogyasztóközönség megérti a komolyan és tárgyilagosan előadott indokokat is. sőt a termelő gazdák is — még a hóstáti atyafiak is — megértik azt. Tudják ők jól, hogy mivel tartoznak annak a közönségnek, a melyik az általuk termelt anyagoknak hűséges fogyasztója.

Másrészt pedig az idézett tételnek azt az állítását, hogy a különböző helyeken termelt és nagyobb mennyiségben összeöntött tej veszélyesebb volna az emberi egészségre, mint az egy helyen kisebb mennyiségben termelt: nem lehet elfogadni; az én igénytelen tapasztalataim és megfigyeléseim szerint sok esetben épen az ellenkezője történik ennek, sőt egészen bizonyos, hogy a több helyről összegyűjtött tej zsirtartalma és íze egyenlőbb, állandóbb és jobb, azok a veszélyek pedig, melyek a fogyasztókat a tejnek nyersen való élvezete által érhetik, az egy vagy más helyről odajutható ártalmas kórnemző anyagok szétosztása folytán csökkennek.

A tejről más forrásból is jelentek meg cikkek az „Ellenzék“ hasábjain, melyek egyikében méltán emeli fel szavát a cikk írója, hogy a kolozsvári tejszarnokot gunyosan tejgyárnak nevezik. Ne méltóztassanak ezt olyan zokon venni, mert hiszen ilyen megítélésben hazánkban minden modernül berendezett tejszarnoknak volt része, sőt cikkekben is fel-említette a brassói tejszarnokot még ma is így és más nyelven „Milich fabrik“-nak nevezi a nép. Ha azonban protestálnak ezen elnevezés ellen, akkor nem helyes, hogy a saját cikkeikben arról beszélnek, hogy: „gépeink *termelő* képessége“ ilyen vagy olyan. Azok a gépek tejet nem termelnek az bizonyos, de hogyan lehet aztán ennek az ellenkezőjéről meggyőzni Katona András uramat, ha egyszer nyomtatásban látja, hogy a gépek termelő képessége 4000 liter.

Mind ezek azonban csak mellékes megjegyzések és ha szabad így szólanom: jó akaratu figyelmeztetések. Nagyobb baj az, hogy a cikkekben felhozott példák és adatok

AZ „ERDÉLYI GAZDA“ TÁRCÁJA.

Tarlózás a németországi tanulmányutról.

Írta: Lészai Ferencz.

Az O. M. G. E. a múlt év tavaszán, egy igen érdekes és tanulságos gazdasági tanulmányutat rendezett Németországba; célja volt a magyar gazdákkal megismertetni, habár csak futólagosan is — a németországi mezőgazdaság jelenlegi állapotát, és bemutatni azt a nagy eredményt, a mit a németek az ő szoros összetartásukkal és erős szervezettségükkel, no meg bámulatos szorgalmukkal elértek.

A tanulmányuton részt vett gazdák, az uton szerzett tapasztalataikról egy külön könyvben számoltak be.* Ajánlom minden gazdának olvassa el ezt a könyvet. Nem egy rendszeresen megírt utleírás az, hanem min-

den résztvevőnek a lehető legközvetlenebb, — tehát a legértékesebb — benyomásait tartalmazza, minden sallang, mingen cikornya nélkül; meglátszik rajta, hogy nem tollforgató emberek írták az iróasztal mellett, hanem tanulni vágyó gazdák rövid följegyzéseiből van összeállítva, és épen azért hat oly közvetlenséggel.

A tanulmány-utban én is részt vettem, és szándékom volt egyes megfigyeléseimet gazda-társaimmal közölni, talán akad köztök egy-egy értékesebb és tanulságosabb dolog is. Mig a „Gazdák könyve“ meg nem jelent, nem tehettem azt, — nem illett volna annak elébe vágni, most azonban azt hiszem nem végzek felesleges dolgot vele.

Megfigyeléseimet szintén minden rendszer nélkül, úgy a hogyan azok eszembe jutnak jegyzem le; mivel mindnyájan ugyanazon dolgokat láttuk, habár különböző szemekkel is; lehet sőt valószínű, hogy lesznek egyes

dolgok, amelyeket a „gazdák könyvében“ is már tárgyaltak, azonban ilyen esetben alig lehetséges ismétlések elkerülése.

Egész németországi utunk alatt, nagyobb gazdaságokban, szarvasmarha tenyésztést nem látunk. A közép és nagyobb birtokokon rendszeres lefejő gazdaságot üznek. A teheneket ügynőkök útján a kis gazdától szerzik be, még pedig rendszeren tejtermelési képességök szerint fizetik őket, Bajorország kivételével, (hol inkább borzderes és piros tarkák vannak) egész Németországban a kelet-friz, és hollandi marha van elterjedve — a legkiválóbb tejelő marha — melynek 15—35 liter a kezdő fejése. Mindön a tej már 10 literre apadt, rendszeren átteszik az illető tehenet a hizláló istállóba, hol még pár hétig fejk ugyan, de már inkább hizláló takarmánnyal él, innen aztán megy a vágóhidra. Valóságos barbarizmusnak tartom a 30 literen felül tejelő tehének levágá-

*Magyar gazdák német földről. Szerk. Budai Barna. Kiadja az O. M. G. E., ára 5 kor., gazdasági egyleti tagoknak 4 kor.

— Minden gazdaságban nélkülözhetetlen eszközök —

az országszerte első helyen elismert kitűnő szerkezetű és legolcsóbb

— „Eredeti Kalmár-rosták“ és heremagtisztító gépek. —

Elsőrendű hazai anyagból gyártunk zsidőszerint 15-féle nagyságban különböző szerkezetbe a gazda minden követelményeinek legjobban megfelelő általános terménytisztításához berendezett különleges gépeket, szelelő és magválasztó rostákat, kézi vagy hajtórőre alkalmazva. — Ez évi újdonságainkról szíveskedjék ingyen árjegyzéket kérni. — Minden esetleges kérdésekre azonnal és díjtalanul válaszolunk. 1274

KALMÁR ZS. és TÁRSA különleges terménytisztító gépgyára Hódmező-Vásárhelyen.

Telefon 69. szám. — Nagy-Enyeden állami aranyéremmel kitüntetve. — Sürgőncim: Kalmár-rostagyár.

is sántikálnak és nem vehetők szakszerű bírálat alá, amit én nagyon sajnállok, mert a cikkeiben oly melegen felkarolt ügyeknek feltétlen híve vagyok, de csak azon az alapon, a melyet én helyesnek és minden közkérdésben feltétlenül kötelezőnek ismerem és megtartok.

Tudom, hogy azok az adatok, a melyekre én itt gondolok a Moson vármegyei szarvasmarhatenyésztő szövetkezet évi jelentéséből kerültek ki, hogy szószerint-e vagy szabadon, azt nem állítom, de hogy mit mondana nekem bármelyik hóstáti atyámfija, vagy bármelyik környékbeli tehenészet tulajdonos, ha azzal kecsgetném, hogy az 1400 koronát érő pinzgani tehen évenként 3—4000 liter tejet ad és minden tehen után évenként az értéknek 33%-a tiszta haszonként visszakerül az ő zsebébe, vagyis, hogy: „Három év alatt a szarvasmarha átlag értékét és a ráfordított tápanyagot megtéríti s még akkor is mint hus állat értékesíthető” — azt már nem írom ide. De nem is folytatom tovább a cikkeiben közölt adatok boncolgatását, csak ismétlem, hogy az ügyre nézve igen nagy kár, hogy azokat a cikkeket nem szakember írta meg.

A harmadik célja a cikkeket írójának az, hogy alakítsa Kolozsváron és vidékén egy szarvasmarhatenyésztési egylet.

Ezt az eszmét ezelőtt tizenegy évvel én is felszínre hoztam és az „Erdélyi Gazda” 1897 évi november hó elején megjelent 10—11-ik egyesített számában, az akkori előzményekre való utalással egy alapszabálytervezetet közre is adtam. Ugy látszik, hogy ez a tervezet elég jól volt átgondolva és megszövegezve, mert a cikkeket szerzője most, 11 év után, egészben, mondhatnám: szószerint, ismét közreadta, de a forrás megnevezése nélkül, ezt pedig az „Erdélyi Gazda” szerkesztője és az alapszabály eredeti szerzője bizonyára szívesen vette volna tudomásul.

Ez a kis tévedés azonban az ügyre nézve nem lényeges, hanem az már lényeges, hogy ezt a kérdést, a melynek megvalósításáért én harmadmagammal hetekig jártam a kolozsvári kiscgazdák istállóiba, hol házról-házra járva 140 tehenet kiválasztottam és betörzköny-

veltem — most mint újat és hiszesként mint alaposan megérlelt ügyet veti fel a cikkeket írója.

Ebből a tényből én azt következtetem, hogy a kolozsvári és Kolozsvár vidéki kiscgazdák gondolatvilágát, gazdálkodási rendszerét és általában az állattenyésztési szövetkezetek vagy egyletek alakításának alapfeltételét nem ismeri.

Alig ha van Kolozsváron olyan ember, aki jobban örvendene annak, ha itt egy életképes szarvasmarhatenyésztő egylet alakítatnék, mint én, de olyan ember is kevés van itt, aki egy ilyen egylet megalakításának nehézségeit és akadályait úgy ismerne mint én.

Évekig küzdöttem én ennek megvalósításáért, igaz, minden felsőbb támogatás nélkül saját gyengeségemre utalva, de lelkesedéssel, kitartással és talán némi szakértelemmel is tudtam céloimat szolgálni. Anyagiakról akkor nem volt szó, díjtalanul teljesítettünk mindent. A városi tanács előterjesztésekre a törzkönyvi nyomtatványok és szarv bélyegzők árát fedezte, megfelelő bikák bevásárlására csaknem szabad kezdet adott, a törzkönyvelt állatok bemutatásáról évenként gondoskodtam, de a gazdák igazi, odaadó támogatását és az ügy iránti érdeklődését nem sikerült megnyernem, felébresztenem.

És hát miért nem? — kérdezhetik az érdeklődők.

A felelet egyszerű. Azért, mert a kolozsvári és Kolozsvár vidéki kiscgazdák még nem érzik ennek szükségét;

azért, mert gazdálkodási rendszerük még nem alkalmas, nem elég belterjes ahhoz, hogy az állattenyésztésre nagyobb súlyt fektethessenek;

azért, mert külső birtokuk apró részletekben szerte van szóródva és ezeknek művelése az oda és haza való járás-kelés folytán kétszerannyi időt és munkaerőt köt le, mint amennyi ezek műveléséhez rendezett viszonyok mellett kellene;

azért, mert még sem a rendszeres legelőgazdaság előnyeit nem ismerik, sem a rétek

és szénafüvek trágyázását, szakszerű művelését nem kezdték meg;

azért, mert mesterséges takarmányt alig talmelnek, enélkül pedig a kényesebb igényű kulturfajták tenyésztésére nem igen lehet áttérni;

végül pedig azért, mert a megszokott utról, megszokott rendszerrel nem egy könnyen lehet a magyar kiscgazdát letéríteni.

Mindezekből pedig nem lehet más következtetést levonni, mint azt, hogy egy életképes szarvasmarha tenyésztési egylet megalakításának nálunk először is az előfeltételeit kell megteremteni, még pedig a téli előadások vagy felolvasások rendjén történő kölcsönös megbeszélések és felvilágosítások útján. Aki pedig ezt a szép és végeredményében nagyon hálás feladatot magára vállalja, az jól bele tekintsen a kolozsvári kiscgazdák gazdálkodási rendszerébe, hogy ismereteinek alapján, minden más céltól eltekintve, jól megfontolt és minden körülmények között helyt álló tanácsot adhasson gazdáinknak.

A javaslatba hozandó változtatásoknak, akár a takarmány és gabonafélék termelési arányának megváltoztatására, akár a legelő és szénatermelő helyek megfelelőbb kezelésére, akár a tenyésztendő szarvasmarha fajtájára vonatkoznak azok, olyanoknak kell lenniök, hogy az átmenet rázkódással, jövedelem csökkenéssel ne járjon, mert a mi kiscgazdáink mai helyzetükben anyagi áldozatot hozni bármily kecsgetető előnyök rejlenének is a javaslatokban — nem bírnak.

Ime ezek az én igénytelen nézeteim és megjegyzéseim a szóban levő cikkekre és az azokban nyilvánuló törekvésekre. A tejcarnok jövőjét én nem féltsem, ha céljának meg tud felelni. Azt tudom, hogy a vezetés és irányítás jó kezekben van és így ennek megerősödése érdekében alig lesz másra szükség, mint hogy a csarnok pontosan és valóban jó tejet szállítson a fogyasztók részére. Ez lesz a legjobb és legértékesebb reklám cikk, melyről bizonyára minden fogyasztó kedvező bírálatot fog mondani, sőt ha kell — még írni is.

Jakab László.

sát; több gazdaságban kérdezősködtem az iránt, hogy az ily kiváló egyedeket miért nem tenyésztik tovább, de sehol sem hajlandók meddő állatokat is tartani, legtöbb gazdaságban bika sincs. Ugy látszik, hogy ott nem ritkák az ily példányok és nem is fektetnek reá oly nagy súlyt én azonban még most is fájó szívvel gondolok vissza, az ilyen eleven „tejtermelő masinának” idő előtti vágóhidra kerülésére.

Feltűnt nekünk, hogy a legtöbb istállóban nők is vannak alkalmazva; a leggyakoribb eset, hogy férj és feleség együtt látnak el 20—24 drb. tehenet; fizetésök is rendszeresen darabszám után történik, leggyakrabban havi 3 márkát (3 K. 60 fill.) kapnak darabonként és szabad lakást kis kerttel.

A tehenek aránylag nagyon kevés szálas takarmányt kapnak, de annál több erő- és ipari terméket. Egész Németországban mondhatni fő gazdasági termék a répa és burgonya; majd minden valamire való gazdaság

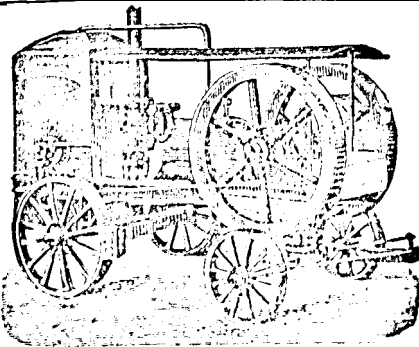
mellett van, vagy szesz-, vagy keményítő-gyár, így a répa szelet és moslék mindenütt kéznél van. Föl is használják ezt alaposan, úgy, hogy nyers vagy szárított répa szelet etetése nélkül, alig ha van egy gazdaság is. Némely gazdaságban a cukorrépa fejeket és levelet is megszáritják, máshelyt elvermelik. Egész Németországban nem terem a kukorica, de azért több tengeridarát etetnek a tehenekkel mint mi.

Az istállók és általában a gazdasági épületek mind nagyon solid és talán túl drága épületek. A mennyezet legtöbb helyen vasoszlopokon és traverseken nyugszik, a padozat rendszeresen beton, vagy asfalt. Szalma általában egész Németországban kevés van, néhol fűrészpórral és tőzeggel potolják az almot ennek folytán bizony az állatok sem nagyon tiszták, semmiesetre sincs arányban az istállókban tapasztalt tisztaság, a fényűzéses építkezésekkel, sőt még az állat gondozók sem igen

tiszták, igen találoan jegyezte meg egyik jó humoru utitársunk, hogy a fejök kezén mindenütt látszik az istálló patina.

Nagyon meglepett engem az, hogy az istálló trágyának nem tulajdonítanak még akkora értéket sem, mint például nálunk (pedig bizon ezzel elég van mondva) sőt egy igen értelmes és a mint az eredményből látszott jól is számító gazda azt mondta, hogy éppen most végez alapos kísérletet az irányban, hogy nem jobban jönne-e ki, ha istálló trágyáját eladná a kis gazdának és ő csak mű- és zöldtrágyát használna. Tekintetbe kell venni persze az istálló trágya kiszállításának nagy fuvar költséget, a drága cseléd béreket, míg a zöld és a műtrágya fuvar költsége alig kerül valamibe. Igen érdekelné engem kísérletének végeredménye, alig tudom elhinni, hogy az istálló trágyát egészen pótolni lehessen műtrágyákkal.

(Folytatjuk.)

Oberurseli Mótorgyár Részvénytársaság

BÉCS, Gumpendorferstrasse 72.

Legolcsóbb hajtóerő a „GNOM” BENZIN- és SZIVÓGÁZ-MOTOR.

4000-nél több üzembn. — Könnyen kezelhető. — Villanyos gyújtással. — Okl. gépész felesleges. — Költségvetés, tervek és egyéb felvilágosítás ingyen és bérmentve. — Referenciák beszerezhetők: gróf Wenkheim Géza uradalmától, Csorvás (Békés megye); gróf Wenkheim Frigyes uradalmától, Székudvar (Arad megye); gróf Esterházy János uradalmától, Nyitra-Ujlak (Nyitra megye); gróf Esterházy László uradalmától, Sárospatak (Fehérmegye).
Sándor Pál Mező-Bánság, Albisi Béla Alsó-Szovát, Lőte László Kaál. 2063.

Bikakiállítás Székelykeresztúron.

Szépen sikerült kiállítása volt ma Székelykeresztúrnak. Ugy bikákban, valamint tehének és üszőkben is, nagy volt a felhajtás. Mi, akik nemcsak az összesereglet állatok tömegét, hanem főleg azoknak minőségét kísérjük figyelemmel, elégedetten mondhatjuk, hogy a kiállítás e tekintetben is fényesen megfelelt a kívánalmaknak.

Az állattenyésztők azon táborába tartozom, mely a rohamosan terjedő nyugati színes marhában látja a székely nép vagyoni boldogulását.

Többször és sokat irtam már ezen állásfoglalásom indokairól. Az előadói széken és vidéki előadásaim közben is, ahol csak alkalom nyílik reá, mindig kidomborítom, hogy mit kíván a mai kor az előrelátó állattenyésztőtől? És teszem ezt anélkül, hogy a magyar erdélyi marha becses tulajdonságaiból, kiválóságából, csak egy mákszemnyit is levonni, vagy elhallgatni igyekezném.

Ilyen állásfoglalás mellett, az én állattenyésztési elveimet ismerők előtt, jogos visszatevészt szülhet, hogy én vállalkozom az országos hírnévre vergődött székelykeresztúri magyar bikakiállítás krónikájának megírására.

Teszem ezt azért, mert nem a szarvasmarha tenyésztés irányok bírálatáról, csupán csak egy sikerült kiállítás ismertetéséről van szó.

Szokatlanul nagy idegen forgalom zavarta meg Székelykeresztúr csendjét. Már a kiállítás előtti havas-esős napon le volt foglalva minden vendégszoba és minden istálló, ahová idegen vendégeket és vidéki bikákat szoktak elhelyezni.

Az érdekelt közönség öröme, a kiállítás napjára kiderült az égbolt, kisütött az első tavaszi napsugár és kellemes időben teljesíthette minden ember a maga kötelességét.

Megjelentek a kiállításon mindazon nagy tenyésztők, akiket már a multból ismerünk s akik nélkül nagyon hézagosa és tartalmatlan lenne a keresztúri bikakiállítás.

A nagytenyésztők 40 drb. bikával mutatkoztak be, Közöttük láttuk a temperamentumos Sperker Ferenc alakját, mellette foglalt helyet a Sperker nyomdokán haladó fiátfalvi tenyésztet tulajdonosa, Ugron Zoltán, nem vált hűtlenné a keresztúri kiállításhoz Bárczi Gyula tiszaburai birtokos kedves egyénisége sem és elkísérte néhai br. Kemény Béla szenterzsébeti tenyésztetének maradványait a megboldogult édes fia, a szaksajtóban is jelesen ismert br. Kemény József, a marosnémeti gazdaság földesura.

Csaknem természetesnek fogja találni az olvasó közönség, ha kiválóság és minőség tekintetében az első helyet a szentdemeteri tenyésztetnek adom.

Sperker Ferenc az idén is olyan produktumokkal vonult fel, amelyek valósággal bámulatba ejtik a dolgokhoz értő embert.

Az a tökéletesség, az a kedvező testarány, az a nagyméret és hatalmas termet, amelyet az ő alig 2 esztendő bikáinál látunk, büszkeséget, de viszont keserűséget és fájdalmat

ébreszt fel bennünk a tekintetben, hogy miért nem akadt az országban ezelőtt legalább 30 esztendővel száz olyan tenyésztő, aki a Sperker utján haladva, az elhanyagolt magyar marha nemesítését tűzte volna ki célul.

Az a 100 meg 100 millió nemzeti vagyon, amely 15—20 esztendő óta a nemesebb nyugati marháért kivándorolt a külföldre, bent maradhatott volna mind az országban, ha annak idején találkozott volna több olyan állattenyésztő, aki a Sperker és Lészai Ferenc példáját követve szakértelemmel, kitartással, vaszorgalommal és következetes tenyész kiválasztással a magyar marha sokoldaluvá tételét (bőtejelés, gyorsfejlődés, hizékonyság, nagytermet) tűzték volna ki célul.

Régi vágyam teljesült, mikor 3—4 hónappal ezelőtt egyik hivatalos kiszállásom alkalmával alaposan megtekintettem a szentdemeteri tenyésztet, 3 órát töltöttem Sperker istállójában, alaposan áttanulmányozva a tehén- és növendék-bika állományt.

Hosszas megfigyelés után kijelenttem az ispánnak, hogy a kiválóbbnál-kiválóbb állatok közül, a „Szívós“ nevű tehenet s a „Nyalka“ és „Hunyadi“ nevű 20 hónapos bikákat tartom a legremekőbb példányoknak. Különös örömmel szolgált, mikor azt mondta az ispán, hogy: „a Nagyságos ur is (Sperker) ezeket tartja a legértékesebb állatoknak.“ Csupán csak azt sajnáltam, hogy az ország határain túl is híres tenyésztet nagyérdemű megteremtőjét nem találtam odahaza.

Sokat olvastam és sokat hallottam Sperker Ferencről, mint állattenyésztőről, de személyes találkozásom csak Keresztúron, a kiállítás napján volt vele.

Érdeemes meghallgatni Sperkert, hogy miként létesült a szentdemeteri híres gulya? A tökéletességnek azt a mértékét, amelyre ez a magyar tenyésztet jutott, tudtommal egyetlen tenyésztetelepe sem érte el. Természetes, hogy nem véletlenségből és nem is gond nélkül történt a fejlődés.

Sperker Ferenc nem dicsekszik, de szeret részletezni, tud rajzolni s találó rajzaitól nem kiméli a festéket.

Harminc esztendőnek gondolja, fáradsága és kitartása fűződik ehhez a nemesítési eljárásához. Azonban a gond és kitartás itt alárendelt tényező; mert ennél is nagyobb szerepe jutott az értelemnek, az akaraterőnek és a tárgyszeretnek.

Valamint a szobrász a mintázó agyaggal, úgy bánt Sperker a tenyész-egyedekkel. Ezt az izmot kidomborította, azt a fejet kisebbítette, vagy a derekat hosszabbította. Ez a homlok széles, az a mellkas szűk, ez a lábszár vékony, az a csipő keskeny. Ennél ez az apaállat segít, amannál a másik, ott meg a harmadik.

Türelmetlenül várta az év leforgását, mikor a kísérlet hatása mutatkozik. Ha szükséges volt, elől kezdte a méréseket. Mert szabálya van a testrészek egymáshoz való ará-

nyának, miként az oszloprendnek egy klasszikus épület homlokzatán.

Az állati testarányok méreteit, viszonyait Settegast tudományosan megállapította. A fejhosszuságnak a homlok szélességével, a nyaknak a gerinccel, a csüdnek a lábszárral, a lapockának a felkarral megfelelő arányok szerint kell korrespondálni.

Amit Settegast hosszas kísérletezések alapján egy ideálisan tökéletes állat mértékarányaira megállapított az okos tenyésztő törekvéseinek mintájául: azt az állati tökélyt a Sperker Ferenc szentdemeteri magyar tenyészete be tudja mutatni.

Örömmel és büszkeséggel hivatkozhatunk a szentdemeteri tenyészetre. Ott nincsenek megtűrve kinövések. Az elkorcsosulás ki van zárva. A görbe derék üldöztetik. A hibás csontszerkezet kiselejteztetik. És nagyon helyesen, mert csak úgy lehet teremteni olyan ideális apaállatot, mint amilyen a jelenlegi „törzsbika“ és így lehet bemutatni olyan bikakollekciót, amilyent a keresztúri kiállításon minden évben láthatunk, s amelyeknek darabjéért 1400-tól 2000 koronáig terjedő árakat a vásárló községek szívesen fizetik.

Sperker anyagának az elitjét Gyergyószentmiklós város számára vásárolták meg. Csak gratulálni lehet a kiküldött megyei főállat-orvos és vásárló-bizottság jó érzékéhez.

A szentdemeteri tenyésziránynak hű követője és méltó versenytársa Ugron Zoltán fiátfalvi gazdasága. A kiállításra felhajtott 12 drb. és 2 éves bika minősége és értéke igazolja, hogy az okszerű állattenyésztés hálás foglalkozás s a tulajdonos nagy szaktudása és következetes tenyész eljárása megtermi a maga gyümölcsét. A fiátfalvi tenyésztet is régi látogatója az erdélyi bikakiállításoknak. Erős csontú és edzett szervezetű állatai méltó elismerésben részesültek a sepsiszentgyörgyi kiállításon is, ahol 8 drb. két-három éves üszöt és egy bikát magas áron vásárolt meg egyik háromszékmezei birtokos. Ugron Zoltán bikái 1100 korona átlag árban értékesültek.

A székely községek megbizottjai nagy rokonszenvvel fogadják a Tisza partjáról évről-évre ide kerülő Bárczi Gyula bikát is. A Bárczi tenyésztet alapanyagát Sperker-féle bika és néhai br. Kemény Béla szenterzsébeti gazdaságából beszerzett tehének képezték. Az egész nyáron legelőkön és télen is karámokban tartzkodó bikák a köztenyésztésben igen beválnak s a formás testalakuláson kívül, főleg ezen körülménynek tudandók be, hogy Bárczi bikáit szívesen vásárolják és megadják érték a 800 korona átlag árt.

Szép és értékes bikákat árult br. Kemény József úr is néhai édesapja szenterzsébeti gazdaságából, s amint a jelek mutatják, reményünk lehet arra, hogy ez a tenyésztet számban és minőségben gyarapodva, egyik legtekintélyesebb telepe és beszerzési forrása lesz az erdélyi magyar marháknak. Bikái 900 korona átlag áron keltek el.

Legnagyobb választék és legjutányosabb árban kapható.

Divatos férfi ingek, alsó-nadrágok, gallérok, kékzölök és finom angol és francia zsebkendők.

Női len és chiffon ingek, bugyigók, szoknyák, háló ingek és kabátok.

Fű és leányka fehérnemű minden nagyságban és minőségben állandó raktár.

Sárga Kristof

utóda

fehérnemű, vászon és szőnyeg nagy raktára

Kolozsvártt, Deák Ferencz-u. 3.

1003

Telefon-szám 567.

Telefon-szám 567.

Matrac, paplan, pokróc, valamint mindenféle ágyszék szakszerűen készítve, olcsó árban található.

Minden fajta és nagyságú szalon, ebédlő és futószőnyeg, gyapjú és csipke függönyök.

Amerika önműködő ablak-roletták egyedüli főraktára.

Néhai Somogyi Albert héjjasfalvi gazdaságából 4 drb. bika volt kiállítva. Ezek utolsó maradványai a megboldogult értelmes tenyésztő alkotásainak. Dacára annak, hogy ezen bikákon nagyon meglátszott a néhai gazda kezének hiánya, mégis 800 korona átlag árban voltak értékesíthetők.

A nagy tenyésztők közül ősi szokás szerint Sperker bikái vitték el az első díjat, a másodikat Ugron Zoltán, a harmadikat Bárcai Gyula, a negyediket Br. Kemény-féle tenyészet nyerte meg.

A kistenyésztők mintegy 50 bikával voltak képviselve. A bemutatott állomány minőségén örvendetes javulás volt tapasztalható. Ezen bikák 500—500 koronás árakon értékesültek.

Nagyobb vételkedv a nagytenyésztők bikáival szemben volt tapasztalható és ez nagyon természetes is, mert hiszen a községek is tudatára ébredtek annak, hogy a népies tenyésztésnél jobban beválnak a nagytenyésztők edzett nevelésű bikái, mint a kistenyésztők örökösen istállón tartott, elkényeztetett szervezetű és a legtöbb esetben rossz lábú produktumai.

Nagy és szép felhajtás volt borjas tehenekből és üszökből is. A bíráló-bizottságoknak nehéz feladat volt a sok és jó anyag közül kiválasztani a legbecesebbeket.

A díjazásra minősített tehenek és üszök olyan remek példányok voltak, ami büszkesége lehetne bármely nagytenyésztőnek.

Tudatára kell ébreszteni a kistenyésztőt, hogy ne erőlködjön (az ő viszonyai között igen kockázatos) bikaneveléssel. Neveljen szép üszöket, jó ökröket, mert ezek felneveléséhez kevesebb szakértelem és kevesebb anyagi áldozat kell s mert ezeket is magas árban lehet értékesíteni. A bika nevelést bizzuk a nagyobb szakértelemmel bíró közép és nagybirtokosra.

Czirmes Bálint.

A csukamájolaj befolyása a tüdővésztes sertések egészségére.

II.

A berlini hizómarhakiállításra is hoztak Podbielski herceg dalhmini uradalmából mesterséges zsiru tejjel táplált borjakat, amelyek bár nem voltak a legfinomabb husuak, mindazonáltal husuk minősége teljesen kielégítő volt. Az ugyanott bemutatott disznók husának a minősége is bizonyítja e methodus helyességét. Nagyon fontos és a mi megfigyelésünkönél érdekes, amit Lüttringhaus igaz-

gató közölt és amit mi a manchesteri kísérletek helyes megbirálhatása céljából szintén ismertetni óhajtunk. Azt mondja ugyanis:

„Az erdei falkában és pajtában tartott sertések között, ha ott lemalacoznak, néhány fekete is van, amelyek berkshire keresztezésből származnak. Az ezektől származott malacok javarészt szintén feketék voltak. Most azonban hónapokon át nem jutott az istállóba fekete, hanem csakis fehér állat, még pedig azért, mivel a fekete malacok az anyakocától örökölt gyenge, kényes szervezetük miatt nem bírták magukat fenntartani és rövid időn belül valamennyien, kivétel nélkül elpusztultak. Hogy a zsirus tej értékét kipróbálhassák, a fekete malacokat két részre osztva etették, az egyiket zsirus tejjel, a másikat anélkül. A zsirus tejjel tartott malacok gyönyörűen fejlődtek és megélték a hizóistállóba való szorztatásukat.

Más malacok is, amelyek az anyatej-szopásánál gyengült életerőt tanúsítottak, zsirostejjel továbbra is megmaradtak. Melyik tenyésztőnek nem lettek volna malacállományában olyan állatai, amelyek csak gondot okoztak, betegségüknek, bágyadtságuknak nem lehetett elejét venni és rendszerint elpusztultak vagy ha életben is maradtak, oly nyomorúságosak voltak, hogy tartásuk és továbbhizlaltatásuk csepp hasznot sem hozott. Épen ezeket az állatokat lehet a zsirostejjel az életnek visszadni.”

Állításunk helyes voltát igazolják és további bizonyággal szolgálnak a manchesteri kísérletek, amelyek a lehető legrövidebbre fogva alább következnek.

Azon általában legszélesebb terjedelmű feltevésből kiindulva, hogy a csukamájolaj skrofulozus gyermekek és a tüdővész kezelésénél, akár mint specificus gyógyszer, akár csupán mint tápanyag — ezt e helyen ne vitassuk — jó szolgálatot tesz, kívánatosnak tűnt fel, hogy a csukamájolaj értékét a tüdővész legyőzésénél megállapítsák, ha talán nem is mint direkt ellenfelét a tüdővészbacillusnak, hanem mint kitűnő tápanyagot, amely az emberek és állatoknak ellenállóképességét növeli. Az alkalmazott halzsir világos norvég csukamájolaj volt, amely csupán 0,02% nitrogént és ugyanannyi jodot tartalmazott, szagtalan, kellemes ízű és igen tartós volt. Az ugyanakkor alkalmazott Scott-féle halzsiremulsió, amely kitűnően össze volt vegyítve, 44% tiszta norvég halzsirt nyert, 16% glycerint, 1,25% méshyposzfátot és 0,625% nátriumhyposzfátot. Az emulsiót a halzsir-

ral szemben olyan edényekben adták az állatoknak, hogy egyenlő mennyiségű halzsir juttott rájuk. 0,3 cm.³ (kb. 5 csepp) csukamájolajat és ennek megfelelően 7 cm.³ (11,8 csepp) emulsiót juttattak 2 angol fontra, a kísérleti állat 900 gr.-nyi élő súlyára, 2 részre osztva, reggeli és esti etetésnél.

A test súlyának $\frac{1}{12}$ -nyi mértékű lefőzött tejet és $\frac{1}{40}$ -nyi mértékű 3 rész árpadara és 1 rész korpából álló keveréket, a másik állatcsoportnál csupán tiszta árpadarát, vízzel felkeverve és melegen etettek.

Az így kezelt állatok közül, amelyekről legpontosabb ellenőrzést vezettek, egyes párokat tuberkulotikus marhamájjal, másokat a tuberkulotikus marhanyirkmirigy folyadékával, és azután emberi tüdővész bacillusokkal oltottak be összehasonlítás céljából; másokat ismét nem oltottak be, és hosszabb megfigyelés után az összes állatokat levágták és szigorú vizsgálat tárgyává tették. A kísérletek a következőket bizonyították:

1. Oly sertések, amelyek ugyanazon tápanyagot kapják, súlyban hamarabb gyarapodnak és ennél fogva természetesen jobb husban is vannak, ha táplálékukba egy bizonyos adag csukamájolajat adunk.

2. Azok a sertések, amelyek táplálékukat a növényvilágból szerezték, amelyekhez emulsió csatlakozott, ha arányos mennyiségű halzsirt is kaptak, gyorsabban fejlődtek ki, mint azok az állatok, amelyek:

- a) növényi tápanyaggal,
- b) növényi tápanyaggal, kiegészítve csukamájolajjal tartattak.

3. A csukamájolaj alkalmazása sokkal eredményesebb, ha emulzió alakjában adják be az állatoknak.

4. Ez esetek úgy a tüdővésztes, mint a nem tuberkulotikus sertésekre is állanak.

5. A tuberkulotistól megtámadott sertések igen gyorsan nyertek súlyban és látzólag tartósan egészségesek maradtak, ha eledelükben csukamájolaj emulsiót is vettek magukhoz. Az állatok szívósságukban nyertek a tuberkulózis legyőzése iránti küzdelemben, a tuberkulózis mirigyek elmeszesedtek és bizony nehéz volt később bebizonyítani, hogy ebben az állati testben tuberkulózis bacillusok is léteztek.

Egy sertésnél, amelyet 185 nappal a beoltása után bal lábán emberi és 169 nappal ezután jobb lábán marhatuberkulózissal oltottak be és azt 307 napos korában levágták, a mikroszkopiai vizsgálatok egy részénél egyáltalában nem, más helyütt pedig csak

UJI Egygéprendszerű gőzzántás UJI (egy ölet fogó 7 vasu ekével).
Csekély befektetés. Olcsó üzem. Tökéletes munka.

Referenciák az egész országból (Erdélyből is) kívánatra rendelkezésre állnak.

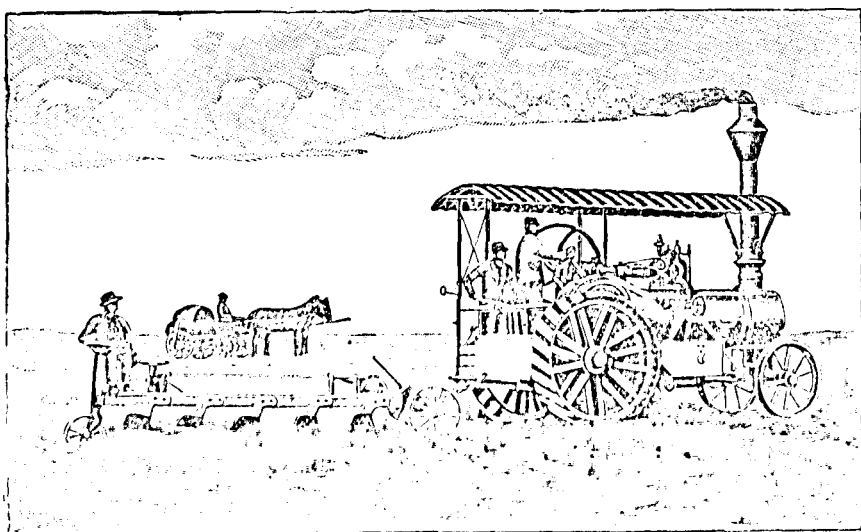
Egyedüli gyártója:

Első Magyar Gazdasági Gépgyár

R.-T.

1953

Budapest, VI. ker., Váci-ut 19.

igen kevés bacillust találtak. Ugyanez volt az eset az eléggé nagy nyirkmirigynél is; de midőn e mirigyek kis részével tengeri malacokat oltottak be, kitűnt, hogy még mindig tudtak tuberkulozist előidézni; a bacillusok élete tehát még nem volt egészen letörve, ámbár nehéz volt őket mikroszkop alatt kimutatni.

Ha e nagyrészt érdekes kísérletek nem is mutatnak fel közvetlen eredményt, hanem csupán utmutatások a sertések tuberkulózisának legyőzésére, mindazonáltal mégis nagy haladást jelentenek és e téren a jövőben még sokat várhatunk.

Herter N.

KISEBB SZAKKÖZLEMÉNYEK.

+ **Gyümölcsfák karózása.** Erős szeleknek kitett helyeken a gyümölcsfákat karóval kell védeni a letörés veszélye ellen. Széljárta helyeken a karót a fa azon oldalánál kell a földbe verni, a honnét a kártékony szelek fujnak, hogy azzal is védjük a fát. A karónak a koronába nem szabad érnie, nehogy a szél okozta dörzsölések alkalmával abban kárt tegyen. A karót ne közvetlenül a fa mellé tegyük, hanem attól 10—15 cm. távolba és a kettőt nyolcasalakúan kössük egymáshoz, mert így a karó és a fa között szalmacsutak helyezhető el s ez védi a fát a karóhoz való surlódás ellen. Ha több karót verünk a fa körül, úgy 30—40 cm. távolban helyezzük el azokat a fa töve körül. Karózásra legalkalmasabbak a fenyő, tölgy- és akác-karók. A karót, hogy tartósabb legyen, célszerű impregnálni. Erre megfelel az 5%-os rézgalic-oldatban egy-két napi áztatás, vagy a földbe kerülő karórésznek kátránnyal való bevonása, avagy annak megperzselése, azaz a külső rész széneseítése. A karókon héj ne legyen, mert ez alatt sok féreg tanyázhatnék. A karót leghelyesebb az ültetéskor a földbe helyezni s a kihuzás meggátolására keresztléc-cel ellátni. Utólagos karóbeverésnél a fa gyökérzete könnyen megsérülhet.

IRODALMI SZEMLE.

Jegyzéknapló. Kövy József állatny. s. felügyelő munkás tolla új művel gazdagította meg bizony elég szegény baromfitenyésztési szakirodalmunkat. Jegyzéknaplót adott ki, a melyet minden baromfitenyésztőnek meg kellene rendelnie. Rendkívül becses takarmányozási utmutatások s könyvelési minták vannak benne, azt pedig külön hangoztatnunk sem kell, hogy praktikus alapon vannak összeállítva. A tenyésztet eseményeink feljegyzése pedig elengedhetetlen kellék, ha a tenyésztő tényleg hasznot akar fáradsága után látni. Megrendelhető a szerzőnél, Gödöllő. Ára 2:50 K.

KORMÁNYINTÉZKEDESEK.

Uj otthonok. Az 1894-iki telepítési törvény alapján végzett munkáról számol be Darányi Ignác földmivelségi miniszter legújabb kiadványa, melyet Lovas Sándor miniszteri osztálytanácsos irt meg és: *A legújabb állami telepítések Magyarországon* cím alatt most kerül ki a sajtó alól. Az említett telepítési törvény hatmillió koronát bocsátott a földmivelségi miniszter rendelkezésére telepítési célokra. Az e törvény által biztosított aránylag csekély anyagi erőt a telepítésre alkalmas állami földbirtokokkal és a telepesek támogatására fölvetett évi kisebb költségvetési tételekkel gyarapította a miniszter. Összesen huszonötözezerhátszázhatvan kilenc kataszteri holdat sikerült vásárolni a

telepítési alapból, a mely birtokok vételára 5.080,232 koronát emésztett fel. Két esetben 28,300 korona életjáradékot fizet a telepítési alap, a melyeknek tőke értéke a fenti összegben nem szerepel. Az állam a maga birtokából 32,874 kataszteri holdat használt fel telepítésekre. Összesen tizenhat uj telepen ezeröttszáz kilencven telepes család kapott uj otthont. Teljesen uj község csak kettő jött létre és pedig Krassószörény vármegyében Igazfalva és Bácsbodrog vármegyében Szilágyi. A többi már meglévő községeknek uj telepesekkel való gyarapítása. A telepes községek közül Mosnica, Temesrékás, Bálint, Monostor, Igazfalva és Facset a Temes és a Béga völgyében, Stancsófalva a Temesnek egyik mellékágán fekszik, Nagysármás, Kara, Marosludas, Felsődetrethem a Mezőségen, Magyarnegye Besztercenaszódban, Vice Szolnokdobokában, Fehéregyháza pedig Nagyküllő vármegyében fekszik. Az egyfaluban lévők rendszeren egy felekezetűek, hogy a felekezeti terheket könnyebben viselhessék. A bácskai telepesek kizárólag a Bácskából, a délvidekiek jobbára a Tisza—Maros szögéből és Torontálból, az erdélyi vidéken levők leginkább az Alföldről, Marostorda vármegyéből, továbbá a Kolozsvár és Torda környékén levő népesebb magyar községekből származnak.

A telepek vételára a régiek olcsóbb földárakhoz igazodik. A vásárolt birtokok közül csak Viczén és Magyarnegyén mutatkozik a föld drágának. Egyébként a vételár lefizetését nagyon megkönnyíti a hosszú törlesztési idő (50 év) és az olcsó kamat, mely három erdélyi telepen csak két százalék, egyébként három százalék, a bácskai és délvideki telepeken pedig négy százalék. Eddig összesen 2.345,105 koronát fizettek le a telepesek és tartozásuknak mindössze 2:5 százalékaival, kereken 150.000 koronával maradtak hátralékban.

Darányi földmivelségi miniszternek különösen nagy gondja volt rá, hogy a települő családok jól megválogattassanak. Ebből a célból minden egyes alkalmasnak mutakozó jelentkező családot megnézetett. Gondja volt továbbá arra, hogy kulturális és községi közcélok bőkezűen dotáltassanak s hogy ez intézmények fentartása az uj települőkre nagy terhet ne rójjon. Ahol szükségesnek mutakozott, támogatta az uj gazdaságokat vetőmaggal, gyümölcsfacsetekkel, jó tenyészállatokkal, több helyütt az utcák és az utak rendezésének költségeihez is járult.

A könyv részletesen leírja az egyes telepes községeket és a leírást száznegy képpel élénkíti. A közölt képek az uj otthonok erőteljes fejlődéséről tesznek tanúságot. A ki figyelmesen elolvassa a könyvben közölt részleteket, arra a meggyőződésre jut, hogy az okos, a hozott áldozatokért megfelelő közgazdasági és kulturális hasznokkal fizető telepítés első iskoláját sikerrel megállottuk és a szerzett tapasztalatok a telepítési akció nagyobb arányu folytatását nemcsak lehetővé, de szükségessé is teszik.

A hernyók pusztítása és a hasznos állatok védelme. Darányi Ignác földmivelségi miniszter múlt hó 24-ről, a következő rendeletet intézte a törvényhatóságok első tisztviselőihez:

„A hernyók irtására, a hatósági ellenőrzés megtartására kitűzött határidők közeledtével szükségesnek látom, hogy a hernyók kötelező irtása tárgyában az 1906. évi november hó 23-án 85.085 VII. A szám alatt kiadott

körrendeletem végrehajtására a törvényhatóság figyelmét felhívjam, tekintettel arra, hogy a gyümölcsstermelés, amelyet leginkább a hernyók veszélyeztetnek — közgazdasági jelentősége mindinkább növekszik. — Felhívom a törvényhatóságot, hogy az idézett körrendeletben elrendelt intézkedéseket a legnagyobb pontossággal és kellő szigorral foganosítsa s megfelelően intézkedjék, hogy az ezen rendelet mikénti végrehajtásának ellenőrzése végett kiküldött szakközvegem a közigazgatási hatóságok részéről kellő módon támogattassanak. Ez alkalommal, mivel a hernyókat a madarak minden emberi erőnél nagyobb mérvben pusztítják s így a hasznos madarak kiméltése a hernyók és a kártékony rovarok elleni védekezésben jelentékeny eredményt biztosíthat, felhívom a törvényhatóságot arra, hogy a hasznos állatok és madarak oltalmazása érdekében 1901. évi március hó 18-án 24.655 szám alatt kiadott rendeletem fogatosításáról gondoskodjék. Jelen rendeletet a legszélesebb körben közhírré teendő.”

Gyümölcsészeti tanfolyamok tartatnak Budapesten és Kolozsváron fiatalabb lelkészek részére. A két tanfolyamra 12—12, összesen tehát 24 lelkész fog a két helyen tartandó tanfolyamra államköltségen felvétetni, kik 32 kor. utiatalányban és 5 kor. ellátási díjban részesülnek. Pályázni óhajtok életkoruk, nyelvismeretük megjelölésével 1 koronás bélyeggel felszerelt kérvényüket a m. kir. földmivelségi miniszterhez nyújtásuk be március hó 10 ig annak feltüntetésével, hogy vidékük gyümölcsstermelésre kedvező-e?

Faeladás. A máramarosszigeti erdőigazgatóság mintegy 93,000 köbm. fenyőtutajjának 1000 és mintegy 47,000 köbm. fának 500 köbméteres részletekben, a bustyaházi erdőhivatal pedig mintegy 16,000 köbméter fának 1000 és mintegy 8000 köbm. fának 500 köbméteres részletekben való eladása iránt folyó évi márczius hóban árverést fog tartani. A fa tutajokba kötve a nagybocskói, illetve bustyaházi tiszamenti rakpartok mellé szállítva kerül eladás alá.

A borértékesítés előmozdítása. A földmivelségi miniszter csütörtökre szaktanácskozmányt hívott össze, melynek főadata, hogy a szőlők jövedelmezésének biztosítása céljából a borértékesítés előmozdításának biztosítására alkalmas utak, módok és eszközök kijelölésével a legcélszerűbbeknek fölsimert intézkedéseknek a lehetőségig való fogamatba vételével foglalkozzék. A szaktanácskozmány elé a miniszter 10 kérdőpontot terjeszt.

Szőlőoltványok és szőlőkarók szállítása. Darányi földmivelségi miniszter legutóbbi kelt rendeletével hatályon kívül helyezte azt az intézkedést, mely szerint Beszterce-Naszód, Kolozs és Szeben vármegyék területére csak a miniszter külön engedélyével és az illető törvényhatóság első tisztviselőjével kiállított szállítási igazolvánnyal lehet szőlőveszt, szőlőoltványt és használt szőlőkarót bévinni. A hatályon kívül helyezés azonban nem vonatkozik Kolozs vármegye, Katona, Mezőörményes, Mezőszilvás, Mezőkirályfalva, Uzdiszentpéter községek határaitra és Szeben vármegye szerdahelyi járására.

Állami birtokvásárlások telepítési célokra. A földmivelségi miniszter ujabban 2442 kataszteri hold földet vásárolt telepítési célokra Erdélyben. Az ujabban vásárolt területek között van Kemény József báró gerendkereszturi 1800 holdas és Tamássy Péter dezmeéri lakos 1200 holdas birtoka. Ismeretes dolog, hogy a kormány a Bukovinából visszatelepenni kívánó magyarokat Hunyad megyében óhajta letelepíteni. Ebből a célból a miniszter Déva környékén 4290 holdat szerzett meg, melynek javarészen, miután az mezőgazdasági művelésre — erdőterület lévén — nem alkalmas, a telepítés nem az idén, hanem csak a jövő évben veszi kezdetét. Megjegyezzük, hogy Bukovina öt magyar községből a

visszatelepíteni vágyakozók annyian vannak, hogy a földmívelési kormány a jelentkező bukovinai csángók mindegyikét ez idő szerint letelepíteni nem bírja s így Alsófarkad községben, Hátszeg város mellett, megvette a miniszter Lónyay Menyhért gróf 1000 kataszter holdas birtokát, Alvincen pedig a 264 kataszter holdhoz újabban Novák Gyula birtokát is a szorgalmas csángók részére.

VEGYES KÖZLEMÉNYEK.

— **Bocsánzy Lászlót**, erdélyi gazdasági egyesületünk pénztárnokát, az Erdélyi Bank főkönyvelőjét, a bank igazgatósága — keddi ülésében — cégjegyzői jogosultsággal ruházta fel. Bocsánzy László közel két évtizede van az intézet kötelékében s tél annyi ideje, hogy az E. G. E. pénztárát is — közmegelegedésre — kezeli. A magunk részéről igaz szeretettel üdvözljük Bocsánzyt kitüntetésének alkalmából s ismerve kvalitásait, hisszük, hogy jövő pályája még ezután is fog nekünk alkalmat adni arra, hogy az ő előmeneteléhez a mi egész közönségünk nevében gratuláljunk.

— **Németalföldi kitüntetés.** Vilma németalföldi királynő dr. Köerfer István földmívelésügyi miniszteri fogalmazót az Oranje-Nasau-i rend lovagjává kinevezte.

— **Uj gazdasági tudósító.** A földmívelésügyi miniszter Kis-Küküllő vármegye hozsuzasói járására Kovács Miklós magyarberényi lakost, a gazdasági tudósítói tiszttel bizta meg.

— **Az E. G. E. szakelőadásait**, amint az már véglegesen megállapított, a következő városokban fogja rendezni: Csikszereeda, Sepsiszentgyörgy, Dicsőszentmárton, Nagyenyed és Déva. Az előadók: Dr. Koós Mihály, Dr. Szentkirályi Ákos, Dr. Baintner Ferenc, Jakab László, Dr. Páter Béla, Juhász Árpád, Csérer Lajos, Szabó Döme, Dr. Seyfrid Károly és Tokaji László lesznek. Az előadások részletes programját lapunk jövő számában közöljük; az illető vidékek intelligens gazdaközönségének figyelmét azonban már most felhívjuk a nagyszabású közöset kezdeményezésre.

— **Az Udvarhelyvármegyei gazdasági egyesület** által Székelykeresztúron a nagymélt. m. kir. földmívelésügyi miniszterium, az E. G. E. és az O. M. G. E. támogatásával rendezett tenyész állatkiállítás és vásár február 29 és március 1-én a legszebb sikerrel tartatott meg.

Kiállított 7 nagytenyésztő, 42 drb. 40 kistenyésztő 59 drb. 11 község 12 drb. magyar-erdélyi fajta tenyészbikát, 13 kistenyésztő 16 drb. borjas tehenet, 35 kistenyésztő 37 drb. 3 és 2 éves magy. erd. fajta üszőt, 1 nagytenyésztő 1 drb. Siementhalit bikát 5 tehenet 4 drb. növendék állatot, 17 kistenyésztő 47 drb. vegyes jellegű nyugati fajta tenyészállatot.

A magyar erdélyi fajta állatok elsőrendűek voltak, a nyugatiakról ez el nem mondható, látszik hogy a kistenyésztők a kik a tejszövetkezetek szaporodtával kezdik felhagyni a kevésbbé tejelő magy. erd. fajtát még nem ismerik a fajta jelleget, vegyesen szerzenek pinzgaut, berni siementhalit hollandit, [e téren ha azt akarjuk elérni, hogy a vármegye nyugati fajtája egy jellegűvé alakuljon, még sok a tenni-való. Ha ezek tenyésztésére is akadna a vármegyében egy Sperker Ferenc tudásával szorgalmával bíró nagytenyésztő rövid idő alatt e téren is szép siker volna elérhető.

A magy. erd. fajta állatok között 1440 kor. pénzdíj és két ezüst érem osztatott ki, a nyugatiak csak oklevéllel lettek kitüntetve. Az első bikadíjat 100 kor. és az O. M. G. E. ezüst érmét Sperker Ferenc „Nyalka“ bikája kapta, ezen kívül collectur kiállításáért még egy ezüst érmét nyert, melyet az egyesületnek visszajándékozott. Bárcay Gyula „Buvár“ bikája 100 k. val, Ugron Zoltán „Fatyuja“ 80 k. val, Somogyi Albertné „Hargittája“ 60 és Orosz Lajosné „Daru“ bikája 50 k-val tüntetett ki.

A kistenyésztők közül Kovács Károly Székelykeresztúrról 100 k-t, Nagy Elek Szentábrahámról 80 k-t, Lőrinci Péter székelyke reszturi lakos 50 k-t Bartha Mózes ujszékelyi 30 k-t, Szávuj Vaszi Héjjasfalváról 20 k-t, nyert. A községek részére kitűzött 25, 20, 15, 15 k-t Szentábrahám, Csekefalva, Kadács, Medesér bikái nyerték.

A borjas tehenekre kitűzött 100, 60, 50, 40, 30, 25, és 15 kor. nyertesei: [Kovács Károly, Marosi Imre, Pálffy János, Elekes Dénes, Ravasz Miklós, id. Lőrinci János, Török Ferenc, Varga Sándor, kiscgazdák.

A 3 éves üszők 80, 60, 50, 40, kor. díjait Borbély Mózes, Györffy Mózes, Demeter Mózes, Simó János, nyerték.

A 2 éves üszők 50, 40, 20, 15 kor. díjainak nyertesei Farkas Mózes, Kis József, Firtos Gergely, Lőrinci Lajos. Az anyaállatok nyertesei mind kiscgazdák.

Dicső oklevelet nyert Sándor Albert berni-siementhalit tenyésztés, Nagy Lajos, Cirmes Bálint borjastehene, Nagy Lajos és Hermann András siementhalit bikája.

A felhajtott bikák közül eladott 4 nagy tenyésztő 20 drb. bikát 19820 kor. árban, a legmagasabb árat 2000 k-t. Sperker Ferenc kapta, Gyergyószentmiklós községtől, ugyan őtöle ugyan ez a község még két darabot 2400 k-ért vásárolt meg, 20 kistenyésztő 26 drbot 13150 k-ért adott el. Az eladók az elért árakkal meglehetnek elégedve, vásárlók igyekezzenek a drága pénzen beszerzett tenyészanyagot úgy kihasználni gondos ápolás mellett, hogy a tenyésztők hasznára válják.

Székelyudvarhely, 1908. December hó 2-án *Hlatki Miklós* s. k. gazd. egyll. titkár.

— **Hogy a mai modern és nagy lendületet vett homokfeldolgozás** mily nagy mérvet ölt, bizonyítja azon körülmény, hogy Ő Felsége Frigyes Ágost Szászország királya szintén nagy figyelmet szentel ezen iparágnak és a Szászországban egyedül álló és legnagyobb gyárat a Leipziger Cementindustrie Dr. Gaspary & Co. Markranstädti gyári üzemet látogatásával kitüntette. — Ő Felsége a betontéglákból épült nagy irodaépületben nagy érdeklődéssel hallgatta a cég egyik tagjának előadását ezen világhírű ipárról és annak óriási fejlődéséről, mely ma már minden kulturállamban napról-napra nagyobb tért hódít. — Ennek után az uralkodó a különlegességi gépgyár üzemét valamint a betonárugyártást szemlélte. — Ez utóbinál a királynak a homokfeldolgozás egyes ágai be lettek mutatva, megmagyarázva nemkülönben kísérletek is megejtve. — Felette nagy érdeklődéssel figyelte Ő Felsége a Triplex présen készülő padló és falilapok egyszerű készítési módját. Ismételtén készített néhány betonfödelcserepet viharbiztosítóval és sok kérdéssel mutatta, hogy a gyártásnak ez módja is nagyban leköti figyelmét. — Igen

nagy megelegedéssel nyilatkozott az automatikusan működő betontéglagyártó gépen előállított betontéglákról, melyeknek teherbíró képessége előtte be is lett mutatva. — Ez a kísérlet fényes eredményt mutatott a menhyiben ez a téglá 1 qcmre 270 kilót elbirt 1 : 6 hoz való keverés mellett, holott az egyszerű belső falazó téglá teherbíró ereje 80 kilót tesz ki.

— **A magyar földmívelés a londoni kiállításon.** A folyó évben a londoni Earls Courtban rendező magyar kiállításon a magyar mezőgazdaság is méltóan képviselve lesz, a menhyiben a földmívelésügyi miniszter intézkedése folytán a kiállítás földmívelésügyi csoportjában Magyarország állami mezőgazdasági, erdészeti és vadászati intézményei be fognak mutatni. A kiállítási tárgyak szállítása most veszi kezdetét, s elrendezésükre Földi János és Krolopp Hugó gazdasági akadémiai tanárok már a napokban Londonba utaznak.

— **Gazdatisztek gyűlése.** A Magyar Gazdatisztek és Erdőtisztek Országos Egyesülete Bujanovich Sándor udvari tanácsos elnöklete alatt népes igazgató-választmányi ülést tartott, melyen Jeszenszky Pál ügyvezető jelentést tett a tagmozgalomról, melynek kapcsán fölvettek 20 új tagot az egyesületbe. Örömmel vette tudomásul a választmány a földmívelésügyi miniszternek a gazdatisztek részére kötelező nyugdíjazás tárgyában tett nyilatkozatát. Jóváhagyta ezután a választmány a múlt évi zárószámadást és megállapította a folyó évi költségvetést. Gazdatisztek özvegyei és árvái részére ezuttal 800 korona segélyt szavazott meg. A folyó évi közgyűlés határidejéül április hó 12 ik napját tűzték ki. Végül az üresedésben levő választmányi tagsági állásokra jelölték: Feichtinger Sándort, Szilárd Imrét, Vidovszky Lászlót, Hideghéthy Lajost, Hriasztyel Károlyt, Soós Gézát, Ármos Jenőt. A választmányi ülés után a gazdatiszti nyugdíjintézet tartott ülést.

— **A határidő-üzlet eltiltása a berlini tőzsdén.** A Reichstagnak a börzetörvény módosítására kiküldött bizottsága elfogadta Bitter centumpárti képviselőnek azt az indítványát, amely szerint gabonanemekben és malomipari termékekben tilos a határidő-üzlet. A német lapok ebben az agráriusok győzelmét látják, akik a kormány által előterjesztett javaslatban foglalt tiltó rendelkezéseknél még szigorubb intézkedéseket kívántak és kívánságuknak a bizottságban sikerült érvényt szerezni. A kormány a törvényeknek megfelelő szállásokat hajlandó lett volna engedélyezni a tőzsdén, vagyis meg akarta szoritani a határidő-üzletet, de nem akarta eltiltani; bizonyos feltételek mellett a mezőgazdák is engedélyezte volna, hogy termésükhöz mértén, szállítási kötelességet vállaljanak, ámde mindezeket a bizottság törülte s a törvényjavaslat 50. §-ában eltiltotta a határidő-üzletet.

— **A londoni magyar kiállítás.** A Carls Court londoni kiállítási telep négyszázezer példányban küldi szét a kiállítás plakátait a földkerekség minden nagyobb városába s különösen az angol területekre. Kossuth Ferenc kereskedelemügyi miniszter Faragó Ödön tanárt kiküldötte Londonba, hogy a kiállításnak a kereskedelmi miniszterium ügykörébe eső részét a rendelkezésre álló térséghez képest beossza.

— **Kamatláb leszállítás az országos központi hitelszövetkezetről.** Az országos központi hitelszövetkezet legutóbbi határozata értelmében a váltók és kötvények leszámításánál szedendő kamatot 5³/₄%-ra, a botéti kamatlábat pedig 4¹/₄%-ra szállította le.

— **A méhészet fejlesztése érdekében** a bádeni államvasutak a méhészetet üző alkalmazottak használatára méhészeti eszközöket szereztek be. Az eszközök és berendezések kezelése a pályafelügyelőkön bízott, kik azokat a méhészettel foglalkozó vasutasoknak hasz-

nálatára ingyen átengedik. Az eszközök szállítása díjmentes. A javítás az államvasutak terhére történik, kivéve, midőn a rongálás kiméretlen kezelés eredménye.

— Szőlősgazdák gyűlése. A Magyar Szőlősgazdák Országos Egyesületének igazgatóválasztmányja Zselenski Róbert gróf elnöklete alatt ülést tartott, amelyen Drucker Jenő dr. igazgató előterjesztései alapján megállapították a közgyűlés elé terjesztendő évi jelentést, jóváhagyták az évi számadásokat s a folyó évi költségvetést. Az évi közgyűlés idejét április hó 5-re tűzték ki. A közgyűlésen Rubinek Gyula, az O. M. G. E. igazgatója előadást tart a szőlő jégkár ellen való biztosításáról.

— Kötelező védőoltás a sertésorbánc ellen. Bars vármegye törvényhatósága legutóbb feliratban kérte a törvényhozást az állategészségügyi törvény olyirányu módosítására, mely szerint sertésorbánc fellépése esetén a hatóságok a kötelező védőoltást elrendelhessek, illetve a törvény hatalmazza fel a törvényhatóságokat, hogy a sertésorbánc elleni kötelező védőoltás tárgyában szabályrendeletet alkossanak. Ezt a feliratát pártolás végett a törvényhatóság megküldötte az összes megyei gazdasági egyesületeknek.

— Előadások a tokaji borvidék szőlősgazdái számára. Darányi földmivvelésügyi miniszter elhatározásából kifolyólag a budafoki pincemesteri tanfolyamon március hó 9—11-én előadások lesznek, amelyek célja, hogy a tokaji borvidék szőlősgazdái megismerkedjenek azokkal az eljárásokkal és tapasztalati eredményekkel, amelyeket az utóbbi években rendszeresen alkalmaztak, megfigyeltek és gyűjtöttek, hogy a tokaji borvidék páratlanul álló termékeit okszerű kezelés útján fejlesztesék és tökéletesítsék. Az előadások díjmentesek lesznek s azon kizárólag tokajhegyvidéki szőlősgazdák vehetnek részt. Jelentkezni március hó 5-ig kell a budafoki m. kir. pincemesteri tanfolyam igazgatóságánál, hogy a részvételi jegyeket a jelentkezőknek el lehessen küldeni. E nélkül az előadások nem láthatók.

— Katonai gazdasági tanfolyam. Csikszeredán a földmivveléskolában szervezett katonai gazdasági tanfolyam vizsgáját ma tartották meg. A tanfolyamon résztvevő honvédek szabatos feleleteikkel a vizsgázó-bizottság teljes meglegedését érdemelték ki. A tanfolyam állandósítására és országos szervezésére a vizsgázó bizottság a honvédelmi és földmivvelésügyi miniszterekhez javaslatot terjeszt.

— A szamosvölgyi vasut új árudíj szabása. A szamosvölgyi vasut részvénytársaság vonalain gyors- és teherárú szállítására 1903. szeptember 1-től érvényben állott helyi díj szabás, pótlékaival együtt a folyó évi január 31-ével hatályon kívül helyeztetik és február 1-től ennek helyébe új díj szabás adatott ki. A fontosabb változások ezek: A gyors- és te-

herárú szállítására vonatkozó díjkiszámítási táblázatban a gyorsárú díjtételei 7 százalékkal, a teherárú díj szabási osztályai pedig kivétel nélkül mind 5 százalékkal emeltetnek. Az élő állatok szállítására edigél érvényben állott csupán szarvasmarhára vonatkozó díjtételek elhagyattak és a sertések, juhok, kecskék s egyéb aprómarha szállítására érvényben állott felemelt díjtételek egyuttal szarvasmarhára is érvényesítették. A friss gyümölcs szállítására vonatkozó kivételes díj szabás elhagyatott. Az ásványviz szállítására 5000 kilogrammos mennyiségnél engedélyezett mérséklés 20 százalékról 30 százalékra emeltetett, ellenben a 10,000 kilogrammos küldeménynek adott kedvezmény elejtetett. Az erdei facsemetek, vadoncok, élő gyümölcsfák, oltványok, szőlővesszők és komló dugványok szállítására érvényben állott kivételes díj szabás csupán gyorsárúként való szállítása korlátoztatott az eddigi feltételek mellett.

— A tavaszi luxus-lóvásár. A kereskedelemügyi miniszter értesítette az Országos Magyar Gazdasági Egyesületet, hogy a folyó évi luxus-lóvásárokra a sokasos szállítási kedvezményeket megadja. Az első tavaszi vásár március 21—23-án lesz a Tattersallban és bejelentési határideje március hó 15-én jár le.

— Uj burgonyabetegség. Nyugat-Németországban és Dániában már évek óta tapasztalják, hogy a burgonyát valami gombaszerű betegség pusztítja, melynek keletkezését és fejlődését eddig nem sikerült megállapítani. Tudtunkkal eddig nálunk még nem konstatáltak hasonló bajt, kívánatos azonban, hogy gazdáink legyenek résen s ha pedig bármely gyanus körülményt észlelnének, megfigyeléseikről azonnal értesítsék a földmivvelési miniszteriumot.

— A gyüröshernyók fészkeinek szedése a mostani napok — miután a gyümölcsfák levél- és gyümölcsrügyei még téli álmukban vannak s így a fák galyain munkálkodó gyermekek bennük kárt nem tesznek — a legalkalmasabbak. A gyürös hernyó egyike azoknak az ellenségeknek, amely minden gyümölcsfán szívesen élőszködik s így évről-évre nagy pusztításokat visz végbe az egész ország gyümölcsfái között.

— A Maros-Tordavármegyei Gazdasági Egylet működése területén, Darányi Ignác földmivvelésügyi miniszter támogatásával 1908. év március és április havában népies gazdasági szakelőadásokat tart. Előadásokat tartanak: 1. Sóvárádon március 8-án. 2. Makkfalván március 22-én: Kovács László ev. ref. lelkész. — A vallás hatása a gazdatársadalomra. 3. Petelén március 25-én: Fülöp Ede jószágigazgató. A kender, len műveléséről, hasznáról. 4. Hódoson március 29-én. 5. Ákosfalván április 5-én: Dr. Szenner József: a szesz-pálinka romboló romboló hatásáról az emberi szervezetre, különösen a gyerekekre,

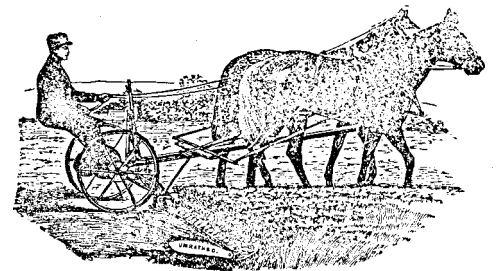
— érintve a munkásnépre ható erkölcsi és fizikai károsodást. 6. Baczka-Madarason április 10-én Nagy Lajos intéző: a dohánytermesztés és kezelés helyes irányáról és hasznáról. 7. Mezőszámszondon április 12-én Pálffy Gyula állatorvos: Az erdélyi magyar fajta szarvasmarha fenntartásának szükségéről — s több oldalú hasznáról. 8. Vajdaszentivánon április hó 17-én Nagy Lajos: konyha, kerti, élelmi és gyógynövények termesztéséről, hasznosságáról. 9. Görgény Szent Imre április hó 21-én Nagy Lajos: a selyemtenyésztés hasznáról, selyem ipar fejlődéséről és az eperfa ültetéséről. Felolvasás előtt gazdasági egyleti titkár bevezető beszédben ismerteti a felolvasások célját. Az előadások a községi előjáróságok által följárított középületekben fognak megtartatni.

A LAPFELÜGYELŐ BIZOTTSÁG FELÜGYELETE MELLETT:

Felolvas szerkesztő és kiadó:

TOKAJI LÁSZLÓ.

A LAP AZ ERD. GAZD. EGYLET TULAJDONA.

Uj Fűkaszaló „Darling.”

Uj gabonaaratógép „Handy”

Utolérhetetlen munkateljesítésében és könnyen vonhatóságában.

UMRATH és TSA

Budapest, V., Váci-körút 60.

Gőzcseplőkészletek 12 HP-ig — Ipari mozgonyok 200 HP-ig.

Figyelem!

A szőlőbirtokosok és telepítők figyelmébe ajánlom saját telepemen termelt: 300.000 drb. sima riparia portalis I. rendű vesszőmet, mely még vágatlan van, vevő személyesen is megtekintheti, valamint:

nagymennyiségű fás és zöld ojtványaimat, egy és két évesben, dus gyökérrizzel;

120.000 drb. gyökeres riparia portalis, első és másodrendűben;

40.000 drb. piros Delavare, sima és gyökeresben;

nagymennyiségű európai sima vesszőmet, 42 fajban, fajtisztán és:

1000 drb. sima Csabagyöngye európai vesszőt.

A legjutányosabb árban megrendelhetők:

Karcza Sándor Székelyhidon.

szőlőgazdaságában (Biharmegye.)

Árjegyzék ingyen és bérmentve küldeték, ki címzett egy levelező-lapon tudatja.

Vesszőim és ojtványaimért teljes felelősség! 2077

„ADRIAI”

BIZTOSÍTÓ-TÁRSULAT

alapított 1838-ik évben.

Vagyonbiztonsági tőkéje 150 millió korona.

E társulat, mely 70 éves fennállása óta 550 millió koronát fizetett ki károk fejében, biztosít a legjutányosabb feltételek mellett; tűz- és robbanási-, valamint jégokozta károk ellen, továbbá az emberek életére, halál és elérési, valamint kiházasítási esetekre.

Erdélyrészi vezérképviselőség

Kolozsvárt:

SZEKULA ÁKOS

vezérfelügyelő.

2091

Magyar Jelzálog Hitelbank

képviselősége

Kolozsvárt, Jókai-utca 2. sz. alatt (gr. Rhédey-ház I. e.)

Az intézet alaptőkéje 40 millió korona

záloglevélkölcsönöket

nyújt földbirtokra és nagyobb városokban fekvő házakra 4%-os és 4 1/2 %-os záloglevelekben.

A jelzálogul felajánlott erdélyrészi ingatlanok értékére és a megszavazandó kölcsön összegére nézve az „Erdélyi Gazdasági Egylet” bizalmi férnal adnak véleményét. 1001

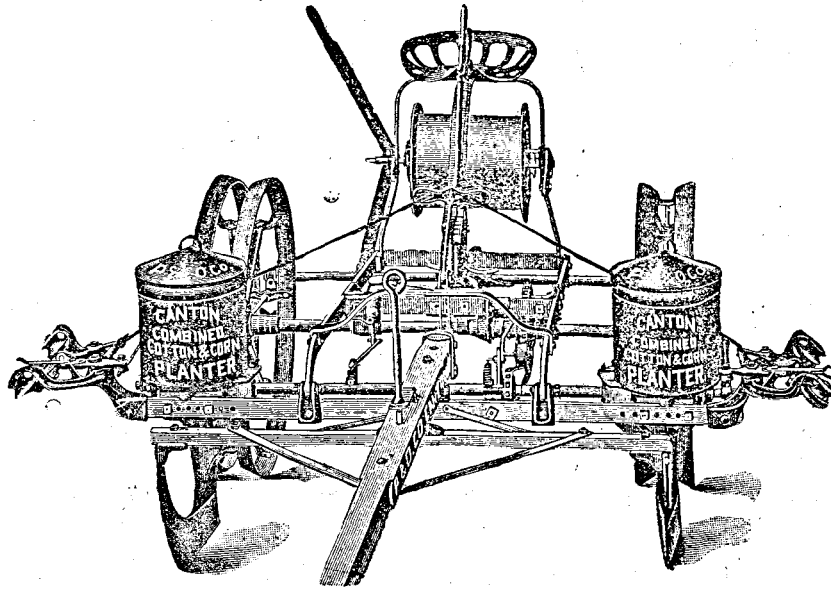
TENGERI ültetése NÉGYZETBEN

„SENIOR“

automatikusan
24-28-32
angol hüvelykben
négyzetben ültet,
kivánság szerint
2-4 szemet fész-
kenként.

„SENIOR“

megkivánt mély-
ségben egyformán
ültet, minden fész-
ket betakar, min-
den fészeksort két
oldalt meghen-
gerel.

„SENIOR“

munkaképessége
sorköz és tábla-
hossz szerint napi
7-10 m. hold egy
pár könnyű lóval
és egy kocsissal.

„SENIOR“

magyar gazdasá-
gokban 1907 év-
ben kb. 200 pél-
dányban kitűnő
eredményrel
dolgozott.

Referenciák:

Főhercegi uradalom, Főherceglak
M. kir. gazd. akadémia, Debreczen
Ungar Lajos urad., Ó-moravicza
Deutsch Sándor gazd., Valkány
báró Podmaniczky Endre urad., Kelebia
báró Hammerstein R. urad., Pusztasári
Gyulai Gaál Rezső, Mózor
Gergely Károly gazd., Gyomrő
stb., stb.

„Senior“ tengeri-ültetőgép

autom. négyzet-ültetőkészülékkel

Mc CORMICK Harvesting Machine Comp.
Chicago, U. S. A.

Magyarországi igazgatósága és főraktára:

Budapest, V. Alkotmány-u. 12. szám.

Referenciák:

gróf Eltz-féle uradalom, Vukovár
gróf Teleki Arvéd urad., Drassó
báró Kemény József urad., Marosnémeti
gróf Andrassy Sándor urad., Szigetvár
Csókai uradalom, Csóka
Piukovits József urad., Csantavér
Deutsch Adof gazd., Nagybogdány
stb., stb.

2098

Manhold Kálmán

KULÁN, Bácsmezőnek a Telecska magaslatán fekvő
Rácz Jolánföldi szőlőoltvány és kert-
György-téle szeti bérletén tavaszi
szállításra kapható.

1. Szokvány minőségű, minden alanyon fajtisztán, sima és gyökeres zöldoltvány.
2. Amerikai és európai sima és gyökeres vessző, a melyeknek fajtisztaságukért kezeskedem, kívánatra névjegyzéket küldök.
3. Alma, körte, barack és kajszinfák 1, 2, 3 éves oltványok a legkiválóbb fajokban
4. Gleditsia élősövény, valamint az élősövények királya

Maclura Aurentiaca

élősövény, a melynek gyökerei nem sarjadznak, tövisei igen sűrűk, semmiféle rovar nem pusztítja, minden időjárásnak ellentáll. — Ugyanitt kapható saját termésű, telecskai dombokon termelt 1907. évi termésű 200 hl. fehér, 100 hl. siller fajborok napi áron. 2065

Szíves megke-**Manhold Kálmán** nagy bérlő.
reséseket kér.

Köhögés, rekedtség és hurut ellen nincs jobb a

RETHY-féle cukorkánál.
pemetefü

Vásárlásnál azonban vigyázzunk és határozottan Rethy-félet kérjünk, mivel sok haszontalan utánzata van. 2036

Ára 60 fillér. Csak Rethy-félet fogadjunk el.

Szőlőoltványok: hiányok pótlására 2 éves dus gyökérrel, zöldoltással készítve ezre 100 frt. Telepítésre gyökere zöldoltvány ezre 80 frt. Telepítésre sima zöldoltvány ezre 40 frt.

Fásoltványok: Gyönyörű példányok, fajtisztán ezre 100 frt. Szépséghibával, eredési biztosítással ezre 45 frt. Mind Riparia Portalisra oltva a következő fajokban: **Fehér borfajok:** Olasz Rizling, fehér és piros Szlankamenka, Furmint, Sárféher, Mézesfóher, Ezerjő, Erdei, Bakator, Kövidinka, Mirkovácsi, Muskotályok. Hárslevelű, Sauvignon, Bánati Rizling. **Vörös borfajok:** Nagy burgundi, Oportó, Nemes Kadarka, Aramon. **Csemegefajok:** Fehér és piros Chasselas, Passatutti, Tokaji Ghasselas, Ezredéves, Muskotályok stb. Sima Rip. Port. I. oszt. 10 frt, sima Rip. Port. II. oszt. 5 frt, gyökeres Rip. Port. I. oszt. 16 frt, gyökeres Rip. Port. II. oszt. 10 frt, gyökeres 2 éves gyökerű 18 frt. Hazai nemes vesszők sima 5 frt, a fenti fajokból. Oltványaimért teljes felelősséget vállalok s ha a vevő azzal nem volna megelégedve, azt visszaveszem s pénzt visszaadom. Tavaszi szállításra is elfogadok már most előjegyzést. Előlegül az ár 1/4 részét kérem beküldeni.

Szekely I. József, Gyöngyös, Szent-Urbán-Templom.

2064

Jutányos áron eladó

egy négy lóerejű garnitúra

6 légkörös, kifogástalan üzemképes állapotban, teljes felszereléssel. Különösen hegyes vidékre alkalmas.

Czím: Sarkady Zoltán, Nagyvárad,
Damjanich-utca 30. (v. y.)

Lőr Rezső Mehala Temesvár.

Yorkshirei tenyésztete, mely kizárólag vésszel szemben ellenálló törzsekből áll, tenyésztésirány: magyarhoni klíma és helyi viszonyok, országos állatdíjazásra tartott **mindenkori** ritkaság példányokat jutányosabb árban szállít. 2126

Eladó előfák.

Luczfenyő: 1 méter magas 70 fillér, 75 centiméter magas 56 fillér, 50 centiméter magas 40 fillér. Vékonyhéjú diófa: 2 méter magas 50 fillér. Faiskola: **Gönyő** (Győr megye). Csomagolás önköltségen, vasúthoz (hajóhoz) szállítás ingyen. Megrendelhetők: **Márfly Ede** Budapest, Vár Országház-utca 2. : : : 2120

Kik ajánlják és kik nem ajánlják

a selektált (kiválogatott) anyarépákról nyert és impregnált **MAUTHNER-féle TAKARMÁNYRÉPAMAGOT?**

Ki nem ajánlja az impregnált répamagot?

A répamaggal kereskedő **konkurrenczia.**

Miért nem ajánlja a konkurrenczia?

Mert a konkurrenczia selektált anyarépákról nyert és impregnált répamagot nem árusíthat, amennyiben a 4212. sz. magyarországi szabadalom kizárólagos tulajdonosa a **Mauthner Ödön** cég termelője. Ezen okból a konkurrenczia idej árjegyzékében a következőket közli:

Az Országos Magyar Gazdasági Egyesület növénytermelési szakosztálya tavaly egyhangulag azt határozta, hogy az ugynevezett

impregnált répamagot

a magyar gazdaközönségnek

megvételre

nem ajánlja.

Miképpen nyilatkoznak a nem érdekeltek,

kik egyszersmind a növénytermelési téren legkiválóbbaknak elismert szaktekintélyek?

A „Köztelek“ 1908. február 12-iki számában az ott rovatolt 88. számú kérdésre **Kerpely Kálmán**, a debreczeni gazdasági akadémia igazgatója a következőkben válaszolt:

Felelet a 88. sz. kérdésre: Annyi tény s azt magam is tapasztaltam, hogy az impregnált répamag hamarabb kikel és a vetés sűrűbb, egyenletesebb fejlődésű. Igaz, hogy ebből még nem következik az, hogy nagyobb termést is adjon, mert kedvezőbb időjárás esetén a fejlődési különbségek az impregnált s impregnálatlan mag vetése között hamarosan elenyésznek. Miután azonban a répa fejlődésének kezdetén legkényesebb, a gyors kelés és sűrű fejlődés csak előnyül tudható be. Igaz, hogy ezen előny akárhányszor nem talán az impregnálás eredménye, hanem az impregnálásra használt maggomoly kitűnő fejlettségének, I-ső rendű minőségének a következménye, de ezen körülményt az impregnált mag hátrányul betudni legalább is helytelen lenne.

K. K.

A „Köztelek“ 1907. február hó 27-iki számában **Linhart György** magyar-óvári gazdasági akadémiai tanár, a növényélet- és kórtani állomás vezetője az impregnált répamagról a következő felvilágosítást adja:

„**Répamag impregnálása.** (Felelet a 148. sz. kérdésre.) A Jaensch & Comp. quedinburgi cég által már évek óta forgalomba hozott impregnált répamag, amelynek elárusításával hazánkban Mauthner Ödön budapesti cég foglalkozik, már hosszú idő óta jó hírnévnek örvend főleg azért, hogy a mag gyorsan és egyenletesen kel ki. A gyors kikelés következtében a fiatal répanövények gyorsabban és erőteljesebben fejlődnek, aminek folytán többnyire kevesebbet szenvednek a gyökérfekélytől és a földi bolhaktól. Eme előny különösen akkor szembeszökő, ha az időjárás avagy a talaj elégtelen nedvességtartalma kevésbé kedvező a vetés gyors fejlődésére. Ez oly elvitázhatatlan tény, amelyet tagadni nem lehet.

A Jaensch-féle impregnálási eljárás abban áll, hogy a répamagot kénsavval és klórgázzal kezelik és azután szárítják. Az impregnálás folytán a répamagoly külsején tapadó és a külső burokrész belsejében levő káros élősködők (Phoma, bakteriumok stb.) csirái elpusztulnak s a mag csirázási esélye növeltetik, amihez az impregnálást követő szárítás is nagy mértékben hozzájárul.“

L. Gy.

2124

Kik ajánlják?

Eckendorfi, oberdorfi sárga és vörös. Az impregnált 8 nappal előbb kel, mint a nem impregnált. A nem impregnált hozama csekélyebb. Törökszákos, 1907. december 7.

Rósa József,
nagybirtokos.

Oberdorfi. Kötött szikes talaj. A nem impregnált 4-5 nappal később kelt ki, mint az impregnált. A nem impregnált termése gyengébb volt és fejlődésben sem érte el az impregnáltat. Szentpéterszeg, 1907. december 2.

Bereczky László,
urad. gazdatiszt.

Sárga eckendorfi. Humus homokos talaj. Az impregnált 4-5 nappal előbb kelt és 30 métermázsával nagyobb hozamot adott holdanként. Galdovo, 1907. decz. 10.

Gróf Erdődy uradalma.

Kik ajánlják?

Oberdorfi és olajbogyó. Kötött fekete talaj. Az impregnált mag 10-12 nap alatt egyenletesen és erőteljes palántákkal kelt ki. Hasonlíthatatlanul jobban kel és erőteljesebben fejlődik a nem impregnáltnál. Hozama holdanként kb. 60 métermázsával nagyobb.

Feketegyőrös, 1907. decz. 3-án.

Nadányi Miklós,
földbirtokos.

Ez idén kivétel nélkül csakis impregnált répamagot vetettünk, minthogy több évi kísérletek által e magnak gyorsabb csirázásáról győződöttünk meg a nem impregnált maggal szemben, valamint arról is meggyőződöttünk, hogy az impregnált mag után nagyobbak a termések is.

Pozsony-Förév, 1907. decz. hó 18-án.

Gróf Csáky Ödön
uradalmi intézősege.

Kik ajánlják?

Sárga eckendorfi. Kötött fekete agyagos talaj. Az **impregnált** 5-6 nappal előbb kel és nagyobb termést adott, mint a nem impregnált.
Pata, 1907. decz. 5.

Horváth Tholdy Rudolfné, grófnő.

Sárga oberndorfi. Kötött fekete föld. Az **impregnált** előbb fejlődött, mint a nem impregnált és holdanként 50 métermázsával nagyobb termést adott.

Hajdu-Nánás, 1907. nov. 30.

Berencsy Gyula,
földbirtokos.

Sárga olajbogyó **impregnált** és nem impregnált. Fehér olajbogyó nem impregnált. Fekete homokos talaj. Az **impregnált** mag 2 nappal előbb kelt ki. **Impregnált** magból holdanként kb. 2 kilóval kell kevesebb vetőmag, mert gyorsabb fejlődésű lévén, a kis növény jobban ellentáll a bolha és hangya pusztításának és így biztosabban fejlődik. Három évi kísérletezés alapján mondhatom, hogy az **impregnált** maggal bevetett táblák holdanként kb. 20-36 métermázsával több termést adnak, mint a nem impregnált maggal bevetettek.

Pusztá-Vacs, 1907. december 14.

Szász Coburg-Gothal Fülöp herceg
pusztavacsi intézősége.

Sárga olajbogyó. Agyagos homoktalaj. Tapasztalatom szerint a nem **impregnált** mag később kel 8-10 nappal is. 15-20%-kal több hozamot ad az **impregnált** mag, mely korai kelésének következménye.

Homok-Terence, 1907. decz. 4.

Horváth Bertalan,
nagybirtokos.

Nem mulaszthatom el b. tudomására adni, hogy az Öntől hozott **impregnált** fehér óriás olajbogyó alakú répmag után - tekintettel a tartós szárazságra - mégis csodálatos sok és darabonként 7-15 kg. súlyú holdanként 500 métermázsára termést kaptam. Eddig a nem **impregnált** magvakat vettem öntől, de az idén meggyőződtem az **impregnált** mag előnyeiről, csak azt fogom használni s másnak is ajánlani.

Erdőtelek, 1908. október 28.

Bálint Kálmán,
földbirtokos.

Váci Püspöki Uradalom Gazdasági Intézősége, Pa.-Galambos.

Van szerencém értesíteni, hogy a kísérlet az **impregnált** maggal igen szépen bevált, illetőleg az **impregnált** magnak összes előnyeiről alkalmam volt meggyőződést szerezni. Az első répatévesemet az ormányos bogár teljesen tönkretette s így június 2-án kellett újra vetnem. Később került tehát a mag a földbe. Az **impregnált** mag már a hatodik napon kikelt, jóval megelőzte a másik magot s elejétől végig sokkal szebben fejlődött, mint a nem **impregnált**. A különbség a szedés alkalmával lett szembeütő, amikor is a nem **impregnált** magból 1200 □-öles feleakkora termés is alig lett, mint az **impregnált**ból. Az egyes répák pedig igazán kiállítási darabok. A vörös mam-máthrépából akárhány darabot találtam, melyeknek sulya teljesen letisztított állapotban 7 1/2 - 8 kg. Az **impregnált** sárga eckendorfiában 6-6 1/2, sőt 7 kilogrammos példányok is találkoznak. Ilyeneket a nem **impregnált** magból származó répa között hiába kerestem.

Galambos, 1907. október 17.

Váci püspöki uradalom:
Merényi Kálmán,
uradalmi intéző,

Sárga eckendorfi és vörös mam-muth. Könnyű agyagtalaj. Az **impregnált** répmagból 1600 □-öles holdanként átlag 190 métermázsára, nem **impregnált**ból pedig 100 métermázsára volt.

Véglés, 1907. december 14.

Főhercegl Jóságlgazgatóság.

Ma beérkezett:

Pa-Darvastó, 1908. február 24.

Tek. Mauthner Ödön urnak
Budapest.

Nem nézhetem már én sem szó nélkül ezen sok ellen-hajzását, az **impregnált** répmag érdekében.

En voltam ugyanis az, a ki kérdést tett a „Közelekek”-ben és az én kérdésemre kaptam a 88-ik számú választ, mihez most már én is bátorkodom a magam tapasztalatait is megjegyezni.

Kilencz év óta kísérletezek az **impregnált**-féle répmaggal, 9 év óta mindig hozatok 100 kg. **impregnált** répmagot, melylyel minden évben 16 hold (1200 □-öles) földet vetek be és 9 év óta folyton azt tapasztalom, hogy az én répám mindig egyenetesebben, sűrűbben és sokkal hamarabb keltek ki, mint szomszédaimnak répái, kik 8 kg.-ot vetnek ugyanannyi földbe, amennyibe én 6 kg.-ot, de nem **impregnált**at, az én répám mindig szebbek voltak és mindig hamarabb kapáltattam is, tehát ha a nagyobb termést, a mi mindig megvolt, a szomszédaimmal szemben „direkte” nem is magnak tulajdonítom, de a korábbi és egyforma kelést határozottan a mag előnyének tudom be, minek következtében a nagyobb termés, habár indirekte is, a korai fejlődésnek tudható be.

Ezek után tehát kötelességemnek tartom kijelenteni, hogy akár az **impregnálás**, akár a mag kiváló tulajdonsága következtében tapasztalatom és meggyőződés az **impregnált** répmagot mindenkor előnyben részesíteni a nem **impregnált**tal szemben.

Kiváló tisztelettel

Révess Károly.

Az **impregnált** répmag gyorsabban kikelt és erősebb fejlődésű volt.

Augusztus elején az **impregnált** magból kelt répák sokkal fejlettebbek (nagyobb példányok) voltak.

A közönséges nem **impregnált** mag hiányosan kelt ki, a pótpalántozás a beállott tropikus szárazság végett céltalan lett. Az **impregnált** jobban, vagyis hiánytalanul kelvén ki, termése nagyobb volt, a részelésnél átmérve a répát, az **impregnált** mag javára 612 kg. esett.

En -- bárhogy is vélekedjék más -- az **impregnált** répmagnak előnyét éveket át folytatott párhuzamos termelés mellett szerzett tapasztalatom alapján rentábilisnak tudom.

Sándormajor 1908. február 19-én.

Zala-Récsé

Kherndl Imre,
földbirtokos.

Utóirat. Ma mindenféle rothad erősen a répa, be-lül üres lévén a tavalyi szárazság következtében. Az én répám egészen ép, igaz, hogy ebben a fajta is határoz, de mégis felemlítendő körülmény.

Kherndl.

Vörös mam-muth. Fekete humussos kötött talaj. Más nem vettem, de a megelőző évben volt nem **impregnált** is és egyforma kezelés mellett az **impregnált** 4 nappal előbb teljes kikelésben volt.

En határozottan kijelentem sok hírnévnek örvendő gazdával és a „Mezőgazdák Szövetkezeté”-vel szemben is, hogy az **impregnált** répmag minden tekintetben előnyben van a nem **impregnált** felett és én nem tapasztaltam azt, hogy **impregnált** gyengébb palántát adott volna; sőt nálam még erőteljesebbek voltak.

Ez évben a késő vetés és rendkívüli szárazság dacára is kétszáz métermázsára termett holdanként. Fel-tűnően nagyobb hozamot eredményeztem, mint más gazdák.

Kovácsna, 1907. decz. 6.

Dr. Hadnagy Vinczo, okl. gazd^a,
gazdasági tudósító.

Kik ajánlják?

Impregnált eckendorfi. Trágyás fekete talaj. Egy időben vetett **impregnált** és nem **impregnált**, előbbi pár nappal hamarabb kelt ki. Az **impregnált**ból a termés természetesen nagyobb volt és ezen magot mindenkinek melegen ajánlhatom.

Abauj-Szina, 1907. december 12.

Szekeres István,
tisztartó.

Örömmel tudatom, hogy répmagtermésem az itteni talajviszonyokat tekintve, kitűnően sikerült 1 katasztrális holdon 5 kg **impregnált** oberndorfi répmag után 520 métermázsára gyönyörű répám termett. Az olvasókörben tartott gyűlésünk alkalmával, répatermelési sikereimen felbuzdulva, gazdátársaim elhatározták, hogy ezental csak **impregnált** répmagot fognak vetni.

Szentkirályszabadja, 1907. nov. 29.

Karsa Zsigmond,
földbirtokos.

Vörös mam-muth homokos agyagtalajba vetve. A vásárolt **impregnált** répmag oly gyönyörűen és egyformán kelt és oly gyorsan fejlődött, hogy az ormányos bogár pusztításainak is kitűnően ellenállt. A szomszédjaim egyike, ki ugyanakkor vetett más-féle magot, kénytelen volt kétszer vetni, oly rosszul kelt az első vetés, míg a második is lassan fejlődött.

Az idei szárazság dacára a máskor kedvező idő-járással szemben az idén kat. holdanként 36 métermázsával több termést, mint a nem **impregnált** répa-magból.

Pusztá-Kovács, 1907. december 18.

Márffy József.

Báró Luzénszky István uradalmi
intézősége, Mór, Fehérmege.

A nem **impregnált** mag május 3-án lett elvetve, az **impregnált** mag június 10-én. Az **impregnált** magból kifejlődött növények (dacára, hogy egy hónappal később történt a vetés) tulhaladták a nem **impregnált** magból származott növényeket.

Az **impregnált** magból a répa szebben és gyorsabban fejlődött és jobban kiért (mert nálunk sok répa csak fonnyadt és kényszer-érett lett a nagy szárazság miatt). Az **impregnált** magból 1/3-dal több termést kaptunk. Ezen évben egy alaposabb és nagy kiterjedésű próbát szándékozunk tenni.

Mór, 1908. január 3.

Toppler, intéző.

Impregnált oberndorfi. Miután már több ízben tapasztaltuk, hogy az **impregnált** mag gyorsabban és egyenetesebben kell ki, mint a nem **impregnált** azért most már másféle magot nem vetünk.

Dégh, 1907. december 15.

Löwy Adólf és Károly.

Sárga eckendorfi és oberndorfi. Barna kötött és homokos talaj. Gazdaságunkban csakis **impregnált** répmagot vetettünk, de más helyeken láttam nem **impregnált**at egy időben vetve és mondhatom, hogy az **impregnált** 3-4 nappal hamarabb és egyenetesebben kelt ki. A mi vidékünkön a legjobban megfelel a sárga kerek oberndorfi répmag.

Szeczárma, 1907. decz. 8.

Gróf Bethlen Pál gazdasága,
Fogarassy József, gazdatiszt.

Kossuth Lajos bódrogközi gaz-
dasága, Bódrogszerdahely.

A szállított **impregnált** répmaggal a legnagyobb termést értem el, mely a következő: Sárga, kerek oberndorfi 1 holdon 399 métermázsára. Sárga olajbogyó 1 holdon 411 métermázsára. Vörös mam-muth 1 holdon 405 métermázsára.

Bódrogszög, 1907. november 12-én.

Magyar János,
ispán.

M A U T H N E R Ö D Ö N

VII., Rottenbiller-utca 33. szám • BUDAPEST • Kossuth Lajos-utca 4. szám

Arjegyzék kívánatra ingyen és bérmentve.

csász. és kir. udvari
magnagykereskedése

Dinnye- mag.

Gondosan elkülönítve termelt, következő fajtiszta kitünő minőségű válfajokban kapható:

Sárgadinnyék: Ananász zöldhúsú, Ananász vöröshúsú, Ananász cantaloup, Bem tábornok, Bellegarde cantaloup, Bomba sárgahúsú, Bomba zöldhúsú, Composité, Composité sárgahúsú, Lind Jenny, Margit, Muscatello, Muscat orange, Non plus ultra zöld, Non plus ultra sárga, Párisi prescott cantaloup, Sirimpecsek, Tiszagyöngye, Tiszagyöngye muskotály, Kacsanka, Turkesztán gömbölyű, Turkesztán zöld, Turkesztán nagy zöld, Turkesztán rózsahúsú, Turkesztán sárgahúsú, Turkesztán muskotály, Turkesztán Pósa-féle, Corfui téli.

Görögdinnyék: Apazai, Athénei, Aranyárgabélű, Debreczeni korai, Fazekas-féle, Fehérbelű, Hevesi, Halasi, Hortobágy, Luby-féle, Marsovszky-féle, Narancs-görög, Onódy-féle, Páratlan, Sámsoni. 2128

Fajtánként:		
50 szemes adag	50	5 fészeknek kétízbeni vetésére — 20 fillér
500 " " "	500	" " " " " " " " 1.60 " "
1000 " " "	1000	" " " " " " " " 3.— " "
2500 " " "	2500	" " " " " " " " 7.— " "
5000 " " "	5000	" " " " " " " " 12.— " "
10000 " " "	10000	" " " " " " " " (egy holdra való) 20.— " "

Öt holdon felüli rendelésnél külön kedvezmény, a megrendeléshez nyomtatott termelési utasítást ad s kívánatra árjegyzékkel szolgál:

BIRÓ PÁL kertgazdasága
DEBRECZEN.

A Hunyadmegyei

Első Gőzeke-Vállalat

elvállal két mozdonyu Fowler-féle 20 lóerejű gőzeke garniturájával tavaszi és őszi bérszántást, ugyszintén rigolozást.

Szerződés kötés esetén szántató kívánságára jó minőségű kőszénről vállalkozók gondoskodnak — évi kötésükből átengednek.

Bővebb felvilágosítással szolgál:

Barcsay Andor dr. országgyűlési képviselő,
Budapest, Országház. 1934

Hirdetmény.

Zombor szabad királyi város

faiskolájának

1908. tavaszi

dustartalmu

árjegyzéke megjelent.

== Kívánatra megküldetik. ==

A kertészeti bizottság
Zombor, Bácska.

Nagy jövedelmet téli csibe nevelés!

Könnyű szerrel, a legnagyobb sikerrel és haszonnal érhető el, a szabadalmazott PREDMERSZKY-féle tojásköltető- és csibenevelő-gépekkel, melyek a kolozsvári költő-gép versenyen a legelső díjat nyerték a kitünő eredményű költésért. Gazdasági és baromfiállításon a legmagasabb kitüntetésekben részesültek.

Egy első költés eredménye:

Kellemes köteletségemnek tartom Uraságodat értesíteni, hogy a küldött gépbe helyezett 35 drb. tojásból legelső kelesztésre 31 drb. ép, erős csibét kaptam; fogadja köszönetemet a küldött gépért.
Alsóvíst. Moorung Imre, máv. előjáró.

Az árak minden más rendszerek fölött a legolcsóbbak.

Magyar gyártmány! Árjegyzék ingyen és bérmentve.

Predmerszky József

ipartelepe szaküzlet, baromfi- és háziinyultenyésztő telepek, baromfi-hizlaldák teljes szakszerű berendezésére.

Budapest, VI. ker.,
Vörösmarty-utca 33. sz.

RÖCK ISTVÁN gépgyára

BUDAPEST, I., Budafoki-út.

Gyártmányok:

Álló és fekvő gőzgépek bármily nagyságban.
Langen & Wolf rendszerű gázgenerátorok és gázgépek szivó-, világító- és kohó-gázüzem számára.
Lokomobilok, szabad. Bánó-féle és más rendszerű gőzkazánok különböző nagyságban és rendszerben.
Szivattyúk Worthington és egyéb rendszerek szerint.
Hűtőtelepek és jéggyárak.
Gépberendezések malmok, téglagyárak, olajgyárak és kékfestő-gyárak részére.
Hydraulikus sajtók különböző nagyságban.
Borsajtók és szőlőzúzók. 1475

FISCHER és TSA NAGYENYED

FA- és SZŐLŐISKOLÁK.

150.000 Gyümölcsfa csemete,
1.000.000 Gyümölcsfa-alany,
1.000.000 Élő sövény csemete sé-tányfák, diszcserejék, tülevelűfák,
rózsák stb.

1.000.000 szőlő-oltvány. Európai és amerikai sima és gyökeres
vessző.
Különlegesség: Csemegeszőlő-oltványok.

120 kat. hold mívelési terület. 30.000 Kiváló szép besztercel és boszniai szilvafa csemete. Árjegyzék ingyen.

CLAYTON & SHUTTLEWORTH
Budapest, Városliget-körút 68,

által a legújabb és frak mellett ajánlatosak:

Locomobil és gőzcseplőgépek,
szalmakaszalozók, járgány-cseplőgépek, löher-cseplők, tisztító-rosták, konkolyozók, kaszáló- és aratógépek, szénagyűjtők, boronák, sorvetőgépek, Planet Jr. kapálók, szecskavágók, répvágók, kukorokozmorzsolók, darálók, őrlőmalmok, egytemes acél-akák, 2- és 3-vasú ekék és minden egyéb gazdasági gépek.

ELADÓ:

800.000 drb. I-ső osztályu Riparia Portális, kiváló szép 45 cm. hoszban, 8-10 mm. vastagságban, 1000 drb. 9 frt. 1.500.000 drb. II-od osztályu 4-6 mm. vastagsága 1000 drb. 3 frt.
III-ad osztályu 1 frt 60 ezre.
50.000 szőlőoltvány a legkiválóbb bor és csemege fajokból, 100 drb. 9 frt., 1000 drb. 80 frt.

Kívánatra részletes faj és árjegyzék bérmentve küldetik.

Farkas József Riparia és szőlő-oltvány telepe.

Nagy-Várad. 2104

GANZ ÉS TÁRSA

vasöntő és gépgyár r.-t. Budapesten.

MOTOROK benzin-, spiritus-, gáz-, szivógáz- és kohógázüzemre minden nagyságban 3000 lóerőig. Üzemeltetés 1¹/₂—2¹/₂ fillér lóerőnként és óránként. **EMELŐDARUK** kézi-, gőz-, petroleum- vagy elektromos hajtásra. Közúti hengerlőgépek. **Gőzekék.** Gőzmotoros személyszállító vasúti kocsik kis- és nagyvasútiak számára. Mindenféle **vasúti kocsik** személy- és teherszállításra. Vasúti felszerelések. Kéregöntési kerekék (Griffin rendszere.) **Hengerszék**ek malmok számára kéregöntési hengerekkel. Mindenféle **malomgépek.** Egész malmok berendezése és felszerelése. **Brikettsajtók** szén-, fűreszpor s effélék brikettelésére. **TURBINÁK** minden egyes esetben a helyi szükségletnek megfelelően szerkesztve, tehát az elérhető legnagyobb hatásfok biztosításával. Speciális gépek a papír és cellulózgyártáshoz. Transzmissziók. Füstemésztő készülékek. Gyári berendezések.

Árjegyzékekkel és költségvetésekkel szívesen szolgálunk.

GANZ-féle VILAMOSSÁGI R.-T., Budapesten, II. ker., Lövház-utca.

Budapest—Budapestvidéki üzlet, IV. Koronaherczeg-utca 5.

Elektromos világító- és erőátviteli berendezések egyen- és váltakozó áramra. Kolibri ívlámpák reklámcélokra. Elektromos üzemek berendezése uradalmakban. Meglévő berendezések átalakítása. Elektromos üzemű szivattyúk, tejjgazdasági berendezések, emelőgépek, ventilátorok, mezői vasutak, szántó-, cséplő-, aprító- és takarmányozó berendezések. Elektromos kis és nagy vasutak. Bányavasutak

— Árjegyzékkel és költségvetéssel szívesen szolgálunk. — 2079

ERDÉLYI BANK

és TAKARÉKPÉNZTÁR R.-T.

Kolozsvár, Mátyás kir.-tér 32.

M. kir. szabadalm. osztálysorsjegyek főelárusító helye.

A bank elfogad betéteket

takarékpénztári könyvekre, folyószámlákra s azokat felmondás nélkül visszafizeti.

Leszámitól, váltókat, utalványokat,

járadékokat, checkeket, kisorsolt értékeket stb. stb.

Értékpapirokat, idegen pénznemeket

elad és vásárol

Előleget ad értékpapirokra,

folyószámlán és előre meghatározott időre.

Díjmentesen bevált szelvényeket

és elvállalja a sorsjegyek revízióját.

Kibocsát utalványokat, checkeket,

hitelleveket bármely külföldi piacra.

Rendelkezésre tart felek saját zárai alatt

tűz- és betörésmentes pánccsokrényeket. (Safe Deposits.)

2055

Üzleti órák:

d. e. fél 9-től fél 1-ig, d. u. 3-tól 5-ig

Legtermékenyebb, rendkívüli jó tulajdonságai következtében Európa minden országában terjedő, magyar származású, gazdasági akadémiák, gazdasági tanintézetek, kísérleti állomások által úgy hazánkban, mint külföldön kipróbált és legjobb fajú burgonyáknak elismert

nemes burgonya újfajok

a következők:

Agnelli-féle „Magyar kincs“ eredeti burgonya ára: 100 kg 14 kor., 50 kg. 8 kor. — **Agnelli-féle „Pannonia“** eredeti burgonya ára: 100 kg 16 kor., 50 kg 9 korona. — **Agnelli-féle „Hungaria“** eredeti burgonya 100 kg 20 kor., 50 kg 11 kor., ab itt vasúti állomás.

Nagyobb vételnél kedvezményes árban.

Kapható létesítőjénél: **Agnelli József** plébánosnál

Csári, Nyitra megye. 2118

A Magyarországi Unitárius Egyház

ladamos-alamori gazdaságába

keresek **szakképzett, ügyes, józanéletű**

k o v á c s o t,

ki a gazdasági gépek kezeléséhez és javításához ugyszintén lóvasaláshoz is jól ért.

Az állás **április 1-én** töltendő be.

Uradalmi intézőség
Lászlótanya, posta Ladamos.

Kizárólag fajtiszta őszi szedésű tehát fagymentes, továbbá jégverés mentes anyagot ajánlok vételre!!!
Készlet gyökeres csak 120,000. Árjegyzék bárkinek kívánatra küldetik bérmentve! Sima készlet 3 millió.

Kivonat MICHL ISTVÁN tata-tóvárosi immunis mintaszőlőtelepe árjegyzékéből:

A szőlőfaj neve	Gyökeres		Sima		A szőlőfaj neve	Gyökeres		Sima		A szőlőfaj neve	Gyökeres		Sima			
	száza	ezre	száza	ezre		száza	ezre	száza	ezre		száza	ezre	száza	ezre	száza	ezre
Borfaj:																
Overni hamvas . . . fehér	—	—	1.50	12.—	Merlott fekete	—	—	—	60	4.—	Muscat Hamburg . . . fekete	—	—	2.—	15.—	
Budai Zöld	—	—	—	60	5.—	Nagy Burgundi 2 éves	2.20	20.—	—	70	4.50	« Madersfield c. «	—	—	1.80	12.—
Burgundi	—	—	—	80	5.50	Oportó	—	—	—	70	5.—	Augustana fehér	—	—	2.50	—
Erdői (f. bakar) . . .	—	—	—	80	5.50	Othelló	—	—	—	70	5.—	Calabriai	—	—	2.—	15.—
Erdélyi leányka . . .	—	—	1.50	12.—	Vegyes borfaj 2 éves	2.—	18.—	—	60	3.50	Gsaba gyöngye 10 drb. sl. 2.50 frt,	—	—	20.—	100	
Ezerjő 2 éves	—	—	—	50	4.50	Csemegefaj:					Damaskusi	—	—	2.—	15.—	
Fehér Bogdányi dinka .	—	—	—	80	6.50	Chass. blanc croquant fehér	—	—	—	80	5.—	Ezredéves emlék	—	—	3.—	20.—
Furmint	—	—	—	60	5.—	« corneille blanc «	—	—	—	1.20	8.—	Ferdinand Lesseps . . .	—	—	2.—	15.—
Hárslevelű val. Hegyaljai	—	—	—	80	5.—	« Fontainebleau «	—	—	—	1.20	8.—	Genauai óriás	—	—	1.50	10.—
Járdovány	—	—	—	80	6.50	« musc. Gama Drome «	—	—	—	1.50	10.—	Kecskececs	—	—	1.50	8.—
Juhfark	—	—	—	70	4.50	« musc. d'St. Fiacre «	—	—	—	1.80	12.—	Kossuth Lajos	—	—	3.—	20.—
Mézes fehér 1 éves . .	2.—	18.—	—	50	4.50	« de Nantes «	—	—	—	1.80	12.—	Madeline angevine . . .	—	—	1.—	6.50
Mirkovácsi	—	—	1.20	10.—	« Napoleon	—	—	—	2.—	12.—	« royal	—	—	—	—	
Mustos Kadarka . . .	—	—	—	60	4.50	« Vibert	—	—	—	1.50	10.—	Malaga	—	—	2.50	20.—
Olasz Rizling	—	—	—	50	3.50	« Fontain. rouse v. piros	—	—	—	1.80	12.—	Melinet (homok királya) «	—	—	2.—	15.—
Rajnai Rizling	—	—	—	70	5.—	« « rouge s.	—	—	—	1.20	8.—	Passatutti	—	—	1.—	7.—
Rakk	—	—	—	60	5.—	« Imperial rouge «	—	—	—	1.50	10.—	Precoce de Malingre . .	—	—	1.—	6.50
Sárféher	—	—	—	60	5.—	« Negropont «	—	—	—	1.50	10.—	Szemendriai	—	—	1.80	10.—
Sauwignon	—	—	—	70	5.—	« Ronsard vil. «	—	—	—	1.80	12.—	Bronners szőlő vil. . . piros	—	—	1.80	10.—
Semillon	—	—	—	70	5.—	« tokay angevine v. «	—	—	—	1.80	12.—	Kecskececs söt.	—	—	1.60	12.—
Szerémi zöld 1 éves «	2.—	18.—	—	60	5.—	« roug crequant s. «	—	—	—	—	6.—	Malaga rosea vil.	—	—	2.50	20.—
Szlankamenka	—	—	—	80	6.—	Muscat Alexander . . . fehér	—	—	—	80	6.—	Malakoff Ossum söt. . .	—	—	3.—	20.—
Zöld Sylváni 1 éves . .	2.—	18.—	—	80	5.—	« Caminada	—	—	—	2.50	20.—	Rosa minna di Vacca «	—	—	1.80	12.—
Bogdányi dinka piros	—	—	—	—	—	« candia	—	—	—	2.50	20.—	Dodrelábi fekete	—	—	1.20	8.—
Kövidinka	—	—	—	60	5.—	« croquant	—	—	—	1.80	12.—	Izabella	—	—	1.20	8.—
Szlankamenka	—	—	1.60	10.—	« dr. Rob. Hogg «	—	—	2.20	15.—	« Malaga kék	—	—	2.—	15.—		
Tramini	—	—	1.50	12.—	« Escholata supp. «	—	—	4.—	—	« Ökörszem	—	—	1.20	8.—		
Vetelini	—	—	—	60	5.—	« Lahnes Perfect «	—	—	5.—	—	« Olivette nouve	—	—	1.80	12.—	
Vörös dinka	—	—	—	50	4.50	« Lunel	—	—	1.—	6.—	Trollingi	—	—	1.50	10.—	
Alicante bouchet . . . fekete	—	—	—	70	5.—	« Ottonel	—	—	1.80	12.—	Vegy. csem. exquisit fajok	5.—	35.—	2.—	15.—	
Aramon	2.20	20.—	1.—	8.—	« Pansée	—	—	2.50	20.—	« kiváló jó «	4.—	25.—	1.50	10.—		
Carbenet	—	—	—	60	4.—	« di Corail vil. piros	—	—	1.50	10.—	« chasselas fajok . . . fekete	—	—	1.—	6.—	
Kadarka nemes 2 éves «	—	—	—	60	4.—	« frontignon rouge sötétpi	—	—	1.80	12.—	Rip. portalls l. oszt. . . .	2.50	22.—	1.40	12.—	

MEGJEGYZÉS. Mindazon küldeményeket, melyek a 60900. sz. miniszteri rendeletnek meg nem felelnek, kötelezem magam legott saját költségemen visszahozatni s a megrendelő által kifizetett összeget megtéríteni. Fenti árak csomagolás nélkül értendők, melyért csupán saját kiadásom számítom fel. A vevők fajtiszta, szokványminőségűek, peronospora, oídium és jégverésmentesek, őszi szedésűek. Megrendeléshez előleget kérek. — Telepem: Bécében, Budapesten, Prágában, Szegeden, Párisban, Pozsonyban, Ostendében elsőrendű érmet és Ostendében még királyi kitüntetést „koronás arany érdemkeresztet“ nyert. — Több ezer elismerőlevél tanuskodik, többek közt állami, főhercegi és temérdek uradalmi telepekről is — a pontos és lelkiismeretes kihasználásról. 2127

A lovak, szarvasmarhák, sertések, juhok, szóval az összes háziállatok erősítésére, edzésére, azok egészségének épségben tartására a

Brazay KINCSEM-FLUID KINCSEM-SZESZ

minden gazdaságban és állattenyésztésben **nélkülözhetetlen.**

Felülmulja a hasonló czélra szolgáló külföldi szereket, mert a leghatásosabb s legjobb minőségű kipróbált anyagokból készül.

Használatban van minden jelentékenyebb gazdaságban, állami és magánmésben, katonai-, polgári- és versenyistállóban.

Kapható: gyógytár-, drogéria- és fűszerüzletekben, vagy közvetlenül a készítő:

Brazay Kálmán cégnél Budapesten.

1 üveg ára 2.50 kor., 12 üveg ingyen csomagolás és bérmentes szállítással 24 kor. 2105

Szőlővessző!!

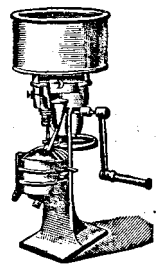
A világhírű „DELAWARE” adja a legjobb bort. — Oltani, permetezni nem kell. Leírását ingyen küldöm meg bárkinek. Szőlőoltványok a legjobb fajokból olcsón kaphatók. A „DELAWARE” gyökeres vessző ezenkénti ára 100 korona, simáé 50 korona. Szőlőoltványok ezre 140 korona. Ezerjő, Mézes, Kövidinka, Oportó. Burgundi, Chasselasok és más nemes szőlőfajok.

Rendelésnél egyharmad előlegül küldendő.

➡ Árjegyzék grátis. ➡

Czim: **Szigyártó Nagy Mihály**
Felsőseged.

2097

EREDETI „MÉLOTTE” TEJFÖLÖZŐGÉPEK,

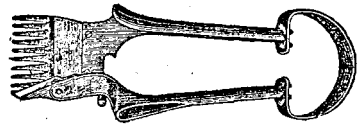
valamint az összes tejgazdasági, állattenyésztési, gazdasági cikkek állandóan nagy választékban raktáron:

GEITTNER és RAUSCH Budapest, V. Andrassy-út 8.

➡ Árjegyzékek kívánatra ingyen és bérmentve. ➡

2057

Szőlőoltványok

kiváló bor és csemegefajokban, gyökeresek és simák

Riparia Portalis és Rupestris Monticola

gyökeres és sima vesszők, szokvány minőségben, szavatosság mellett eladók.

Másodosztályú oltvány s gyökeres és sima vad vesszők átvételénél árkedvezmény. — Kívánatra árjegyzéket küld.

FISCHER LAJOS Miskolczon.

Oméltósága
gróf **HOYOS MIKSA** ur
Békésmegye pusztakamuti gazdaságában
(posta és vasut Mezőberény)

tenyésztésre alkalmas

tiszta vérű

BERNI

bikák kaphatók.

Bővebb felvilágosítást ad
az uradalmi intézőség.

A készlet gyorsabb eladhatása miatt
CASPARI FRIGYES és Tsai
Medgyes Nagyküküllőmegye

FAISKOLÁI

leszállított áron ajánlják összes faiskolai cikkeiket u. m. magonc, kőmagu és csontár gyümölcsfákat, pöszméte és ribiszke cserjéket, málnákat, földiepret, diszcserjéket, gyümölcsfa vadoncoakat, sövénynek valót, tüllevelű fákat, rózsákat stb. 1906.I.

Árjegyzék kívánatra bérmentve.

Gazdák Biztosító Szövetkezete

BUDAPEST, VIII. Baross-utca 10. II. em.
Alakult 1900.

Biztosítéki alap

Alapítványok a kormány hozzájárulásával 1,970.340.— K.
Tartalékok 764.760.16 „

Összesen: 2,735.104.16 „

1901. évi fölösleg 90.349.— K.
1902. „ „ 59.782.26 „
1903. „ „ 109.331.73 „
1904. „ „ 72.438.93 „
1905. „ „ 61.730.60 „
1906. „ „ 39.243.65 „

Biztosításokat elfogad tűz- és jégkár ellen, ugyszint az ember életére különféle módozatok szerint.

Az üzlet eredményben a biztosított tagok díjarányukban részesülnek és az 1901. évi üzletfelelősegből egy a tűz, mint a jégkár ellen biztosítva volt tagok 4%-os díjvisszatérítést kapta.

Az 1902. évi üzlet felelőse közgyűlési határozattal tartálékba helyeztetett. Az 1903. évben jégkár ellen biztosítottak 4%-os díjvisszatérítést kaptak. Az 1904. és 1905. évben a jégkár ellen biztosítottak 2-2%-os díjvisszatérítésben részesültek. Az 1906. évben a jégkár ellen biztosítottak, kik 5-10 évre adták fel biztosításukat 5% engedményben részesültek.

Biztosítási ajánlatok benyújthatók közvetlenül vagy a képviselők közvetítésével. Nyomatványnyal és felvilágosítással minden irányban készséggel szolgál.

1013

az igazgatóság.

A legnagyobb állami és első díjjal kitüntetve, hercegi tiszteletdíj stb.

KOEHLER FRIGYES

kertművész és kertépítő

Kerttechnikai iroda:

BUDAPEST

VII., Gizella-ut 15. szám.

(lakás: VII., Csömöri-ut 46.)

TELEFON: 25-33.

Park, kert stb. tervezése, kivitele stb., stb.

Tajkerlészeli képes-utmlatók kívánatra ingyen kődeltik.

1903.

Vetőmagnak

Plombozott lóhermagot, Kendermagot

és

fehér szemű karós paszulyt

őhajtván venni, hűen mintázott ajánlatot kérek

gazdáktól

„G. O. részére, Erdélyi Gazda
kiadóhivatalánál Kolozsvár”

cimen.

2084

**Répa-
mag
óvári,
oberndorfi
Putyi, Prairie királyné „
Karós és törpe
babok
Gyorsfejlődésű
Magyar
bikák**

**Poland-china kan
malaczkok
Pekingi gácsérok
Olaszemdeni gunarak
Bronz pulykakakasok
Iámpanélküli
költőgépek
Pekingi kacsa-, em-
deni lud-, fehér és
fekete Orpington-
tojásokra**

**amerikai köris, dió
és szil-sorfákra
előjegyzést elfogad**

**Teleki Árvéd
gróf
drassói urad. intézősége,
u. p. 2053
K o n c z a .**

Á R P A M A G

Eredeti „Hanna“ utántermés q. 18 kor.

LÓHEREMAG

tablán pontos irtással, arankamentesített, q. ára 180 kor.

Laplata Tengeri mag

kat. holdanként 20 q. termést ad, hosszú lapos szemű, kisujjnyi vastag csutkával, középről fejtve q. ára 18 kor.

Kapható:

L. Vincenti M. gazdaságában

2122

DIÓD—TÖVIS.

DUNKY FIVÉREK

CS. ÉS. KIR. UDVARI FÉNYKÉPÉSZEK

ajánlják a mai kor igényeinek megfelelően berendezett műtermüket a nagyérdemű közönség becses figyelmébe.

Műtermeik vannak:

Kolozsvár, Miskolc,
Mátyás király-tér 10. Városház-tár 20.
Dés, S.-A.-Ujhely,
Felsőstátér. Főtér 9.
1729 **Sárospatak,**
Kossuth Lajos-u. 70.

Prima tenyésztőjások

Angliából, W. Cooktól importált remek sárga és fehér Orpington törzsek után, darabja 1 korona; kizárólag kiállításokon első díjjal kitüntetett különös szép tojók után 2 korona. Megrendelhető Ternyey Árpád legmagasabb kitüntetésekkel sokszorosan díjazott felivér Orpington telepénél Aradon (Demeter-u. 92. sz.), mely a legutóbbi nemzetközi baromfikiállításán legszebb éves sárga Orp. kakasért s legszebb fehér Orp. tyukokért 3 első díjat s 4 tiszteletdíjat nyert. Szállítás sorrendben, rázás és fagymentesen eszközöltetik. Terméketlen tojások 80%-ig egyszer ingyen pótolhatók. Megkeresésekre azonnali válasz. 2070.

A nagyenyedi vinczellérképezés és a budafoki pinczemesteri tanfolyamot jó sikerrel végzett,

nőtlen pinczemester állást keres

akár azonnali belépésre. Cim és referenciák: **L. R.** alatt a kiadóban.

Földmives iskolát végzett gazdatiszt április 1-ére állást keres,

esetleg **azonnali** belépésre. 2068
Hét évig mint segéd és 6 évig mint kezelő tiszt működött nagyobb gazdaságokban.
Czim: **Gy. A.** alatt a kiadóhivatalban.

Már 25 éve küldöm szét

az 1900. évi

párisi világkiállításon

Grand Prix-vel

— kitüntetett —

Eredeti Hanna

Vető árpámat.

Cimem:

Vodicka F.

földbirtokos.

Smrztitz, (Hanna)

Morvaország.

Minták ingyen és bérmentve!

2059

Bérlét felhagyása folytán eladó:

Egy Alfa-Laval separator kézi hajtásra, egészen új, 1 évig volt csak használva, vejverő bődön és vajformákkal 250 koronáért, a vételár 50%-ért eladó.

Egy marokrakó aratógép Adriance jó kárban 200 koronáért eladó.

Egy 15 soros vetőgép vetőkorongos, jól használható, 150 koronáért eladó

Kisborjas tehének 2—3 éves simenthali, magyar keresztelésű üszök. Befogni való tulkok eladók. 2117

Csontos Miklósnál

Mező-Tóhát, u. p. Mező-Záh.

Peronoszporamentes Rózsa és Magnum bonum vetőburgonya

ELADÓ

Kolozsvári állomáshoz szállítva, vevő zsákjában.

Ára: 10 métermázsán aluli rendelésnél 8 korona, nagyobb rendelésnél 7 korona.

Cim: Szászfenesi bér gazdaság, Szászfenes.

2123

GÖZEKÉKET, GŐZ-UTIHENGEREKET

1768 és

GŐZ-UTIMOZDONYOKAT

a legtökéletesebb szerkezettel és legolcsobb árak mellett szállit

JOHN FOWLER & Co.

Telefon 42—50 Budapest — Kelenföld a vasútállomása szemben.

TAKARMÁNYRÉPAMAGOK

ÚJ IRÁNYELVEK SZERINT TENYÉSZITVE
WOHANKA-FÉLE JAVÍTOTT

ECKENDORF, MAM MUTH OBERDORF
TENYÉSZTÉSE VEGETÁRIJALASZTÁS ALAPJÁN
NAGY-TÁPANYAG-TARTALOM ÉS TÖMEGTERMELES
SZAVATOLÁS MELLETT

WOHANKA és TÁRS BUDAPEST
V. VACI KÖRUT 76

Eladó hibátlan és fajtiszta szőlővessző
POSGAY KÁROLY, SZEGED, immunis homokszőlő-telepéről.

	S i m a g		
	1000	100	10
	frt kr.	frt kr.	frt kr.
Chasselas piros	3 50	—	70 15
» fehér	3 —	—	60 15
» piros-fehér vegyesen	3 —	—	60 15
» zsidóországi	3 50	—	70 15
» d'or	3 50	—	70 15
» rouge Royal	—	1 —	20 —
» Napoleon	—	1 —	20 —
» Ronsard	3 50	—	70 15
Muskát Alexander	4 —	—	80 20
» Lunel	4 —	—	80 20
» front. rouge	5 —	—	100 25
» Hamburg black	—	1 —	20 —
Trollingi kék	—	1 —	20 —
Kecskecses sárga	—	1 —	20 —
» piros	—	1 —	20 —
» fekete	—	1 —	20 —
» tarka (Decandol)	—	1 —	20 —
Zöld juhsecs (halhólyag)	—	1 —	20 —
Hamvas Klevner	—	1 —	20 —
Madelaine Angeviene	4 —	—	80 20
Precoce Mallingrae	4 —	—	80 20
Török Gohér (Damaskusi)	—	1 —	20 —
Fehér Gohér	—	1 —	20 —
Génuai óriás	—	1 —	20 —
Calabiai	—	1 —	20 —
Hamvas Klevner	—	1 —	20 —
Olasz rizling	2 50	—	50 10
Kövidinka	3 —	—	60 15
Oportó	3 —	—	60 15
Nagy Burgundi	3 —	—	60 15
Piros Veltelin	3 50	—	70 15

Mindennemű

ZSÁK és PONYVA

a legjobb minőségben **FISCHER-féle** és legjutányosabban a zsák és ponyvagyárban Budapest, Nádor-utca 31-33. sz. szerezhették be. A Fischer-féle szab. impregnált szavatolt tiszta lenből készült vízhatlan ponyvák nagy strapa mellett is eltartanak 10-12 évig. A 25 év óta fennálló Fischer-féle zsák- és ponyvagyár az ország legjelentékenyebb uradalmainak és viszonteladóinak szállítója. Pontos, szolid kiszolgálás. Ponyvakölcsönző intézet. 2072

Arjegyék, minták ingyen és bérmentve küldetnek.

Földmives iskolát jeles sikerrel végzett nőtlen egyén

ispáni számtartói,
vagy ehhez hasonló állást szívesen elfogad azonnali vagy későbbi belépéssel. 2125

Czim: **Bedő Gyula** (Háromszék m.) **Barátos,**

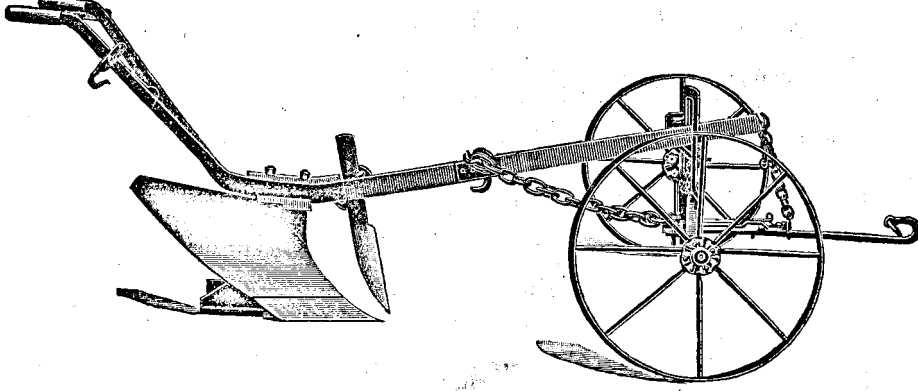
Állat eladás.

Dr. gróf Teleki Domokos ur óméltósága gernyeszei gazdaságában eladó 8 drb. első rendű tenyész bika, melyek Sperker-féle törzs-bika után származtak. Ugyanott eladó 10 drb. első rendű járomsőkör.

Posta és vasútállomás: Gernyeszeg.

Pálffy Dezső intéző. 2114

Minden gazda a saját érdekében cselekszik, ha a hirneves és csakis eredeti

Magyarországi vezérképviselő:
SZÜCS ZSIGMOND

BÄCHER-féle acél-ekéket és tégely-acél eketesteket

vásárolja. — A BÄCHER-féle ekék s eketestek kiszáradék számára is készülnek és könnyű súly, biztosjárás tartósság tekintetében minden más gyártmányt fölmulnak és munkateljesítés tekintetében kíválnak. Az ekefejek törhetetlen acélból készülnek, melyekért öt évi szavatosságot vállalok.

Bächer Rudolf

kizárólagos ekegyárának raktára.

Budapest, VI. ker., Nagymező-utca 68. szám.

Arjegyéket és árajánlatot készséggel ingyen küldök.

A MELICHAR-féle császári és királyi szabadalmazott „**UNIKUM DRILL**” sorvetőgép

nyí gyártmány között az első helyet foglalja el. Erről tanuskodik azon körülmény, hogy az utóbbi 10 évben 30,000-nél több ilyen gép adatott el.

MELICHAR FERENCZ
csász. és királyi szabadalmazott vetőgép-gyárának raktára.

egy célszerű szerkezet, kevés vonóerőszükséglet, pontos szabályozhatóság, mint tartósság tekintetében valameny-

Magyarországi vezérképviselő:
Szücs Zsigmond

BUDAPEST, VI. ker., Nagymező-utca 68-ik szám. 1910

Ábrás leirással és arjegyékekkel kívánatra ingyen szolgál.

